

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Ιουνίου 2004

σχετικά με την κρατική ενίσχυση την οποία χορήγησε η Γερμανία υπέρ του ομίλου Herlitz

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2004) 2212]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2005/878/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 7 παράγραφος 3,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις⁽²⁾, και αφού έλαβε υπόψη τις εν λόγω παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Ι. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Το Μάρτιο του 2002 υποβλήθηκε καταγγελία από έναν από τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της Herlitz AG, σύμφωνα με την οποία η Herlitz AG θα ελάμβανε εγγύηση από το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου. Με επιστολή της στις 25 Μαρτίου 2002, η Επιτροπή ζήτησε από τη Γερμανία την υποβολή πληροφοριών για ενδεχόμενες ενισχύσεις προς τη Herlitz AG. Η Γερμανία απάντησε με επιστολή στις 17 Απριλίου 2002, η οποία καταχωρίστηκε στις 18 Απριλίου 2002, ότι δεν υφίστανται ενισχύσεις. Με αφορμή ένα δημοσίευμα στον Τύπο, στις 24 Απριλίου 2002, σύμφωνα με το οποίο το ομόσπονδο κρατίδιο του Βραδεμβούργου χορήγησε στη Falken Office Products GmbH (στη συνέχεια FOP), θυγατρική της Herlitz AG, δάνειο ύψους ενός εκατομμυρίου ευρώ, η Επιτροπή ζήτησε και πάλι από τη Γερμανία, με επιστολή στις 8 Μαΐου 2002, στοιχεία για ενδεχόμενη χορήγηση ενίσχυσης προς τη Herlitz AG. Η Γερμανία απάντησε και πάλι, με επιστολή στις 4 Ιουνίου 2002 που καταχωρίστηκε στις 5 Ιουνίου 2002, ότι δεν χορηγήθηκε ενίσχυση.
- (2) Τέλος, η Γερμανία, με επιστολή στις 17 Ιουλίου 2002 που καταχωρίστηκε στις 19 Ιουλίου 2002, κοινοποίησε στην Επιτροπή ότι η Τράπεζα Επενδύσεων του ομόσπονδου κρατιδίου του Βραδεμβούργου (στη συνέχεια ILB) χορήγησε στη Herlitz PBS AG δάνειο ύψους ενός εκατομμυρίου ευρώ. Σύμφωνα με τις δηλώσεις της Γερμανίας, το μέτρο είχε ήδη εκτελεστεί· ως εκ τούτου, καταχωρίστηκε από την Επιτροπή ως μη ανακοινωθείσα ενίσχυση, υπό τον αριθμό NN 89/02. Με επιστολή της 19ης Ιουλίου, η οποία καταχωρίστηκε στις 25 Ιουλίου 2002, και με επιστολή της 1ης Αυγούστου 2002, η οποία καταχωρίστηκε την ίδια ημέρα, υποβλήθηκαν παρατηρήματα και ένα σχέδιο αφερεγγυότητας. Στις 8 Αυγούστου 2002, η Επιτροπή ζήτησε διευκρινίσεις ως προς την ενίσχυση που χορηγήθηκε. Η Γερμανία, με επιστολή της στις 4 Σεπτεμβρίου 2002 που καταχωρίστηκε την ίδια ημέρα, απέστειλε πρόσθετες πληροφορίες.

⁽¹⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 2003.

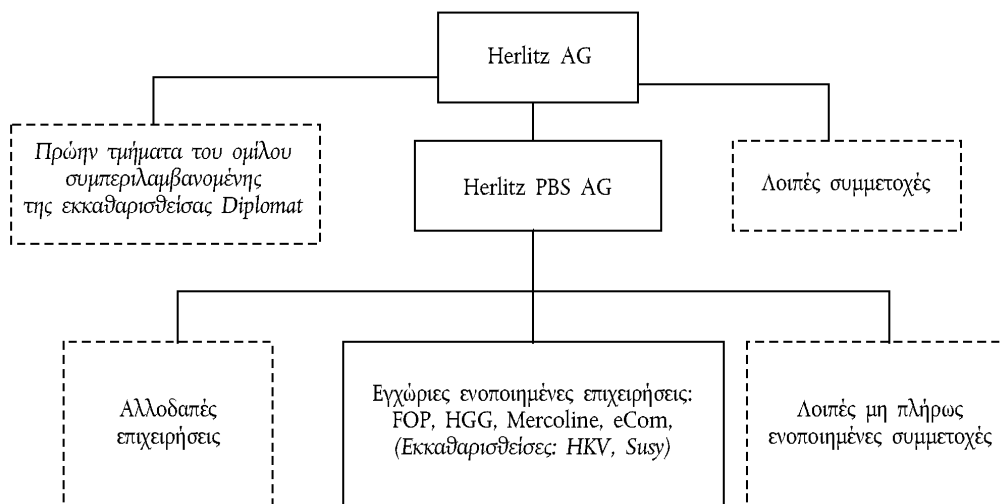
⁽²⁾ ΕΕ C 100 της 26.4.2003, σ. 3.

- (3) Με επιστολή στις 29 Ιανουαρίου 2003, ίδια ημερομηνία καταχώρισης, η Γερμανία κοινοποίησε στην Επιτροπή ότι το δάνειο που χορηγήθηκε στη Herlitz PBS AG εξοφλήθηκε πλήρως στην ILB. Επίσης, σταμάτησαν οι διαδικασίες πτώχευσης έναντι της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG και εγκρίθηκαν και εφαρμόστηκαν τα σχέδια αφερεγγυότητας.
- (4) Με επιστολή της στις 19 Φεβρουαρίου 2003, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Γερμανία την απόφασή της να κινήσει διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, όσον αφορά το δάνειο και τις συνοδευτικές ενέργειες, και ότι έχει καταχωρίσει την υπόθεση με τον αριθμό C 16/03. Οι παρατηρήσεις που υπέβαλε στη συνέχεια η Γερμανία καταχωρίστηκαν στις 28 Απριλίου 2003.
- (5) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει επίσημη διαδικασία εξέτασης δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽³⁾. Στη δημοσίευση αυτή, η Επιτροπή καλεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Παρατηρήσεις υποβλήθηκαν από έναν ενδιαφερόμενο και διαβιβάστηκαν στη Γερμανία, η οποία είχε την ευκαιρία απάντησης. Οι παρατηρήσεις της Γερμανίας υποβλήθηκαν με επιστολή της 24ης Ιουλίου 2003, με ημερομηνία καταχώρισης 27 Ιουλίου 2003.
- (6) Η Γερμανία υπέβαλε πρόσθετες πληροφορίες με επιστολές της στις 10, 12 και 28 Νοεμβρίου 2003, στις 26 Ιανουαρίου, στις 23 Μαρτίου και στις 23 και 24 Απριλίου 2004. Στις 27 Ιανουαρίου 2004 έλαβε χώρα συνάντηση εκπροσώπων της Επιτροπής, της γερμανικής κυβέρνησης, του ομίλου Herlitz και του σύνδικου πτώχευσης.

II. ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

1. Η επιχείρηση

- (7) Η Herlitz AG, η οποία συστάθηκε το 1904 ως κατάστημα γραφικής ύλης, εξελίχθηκε σε όμιλο, ο οποίος είναι εισηγμένος στο χρηματιστήριο από το 1977. Στο πλαίσιο του ομίλου, η Herlitz AG είναι η ελέγχουσα εταιρεία, η οποία κατέχει ποσοστά των θυγατρικών εταιρειών, κυριότερη εκ των οποίων είναι η Herlitz PBS AG.
- (8) Έως την έναρξη της διαδικασίας πτώχευσης, η Herlitz AG ήταν η ελέγχουσα εταιρεία της Herlitz PBS AG και της Diplomat GmbH (Diplomat). Στο πλαίσιο του ομίλου Herlitz, η Herlitz PBS AG ήταν η ελέγχουσα εταιρεία της Falken Office Products GmbH (FOP), της Herlitz Kunststoffverarbeitungs GmbH (HKV), της Susy Card Papeterie GmbH (Susy), της HGG Verwaltungsgesellschaft mbH (HGG) καθώς και αλλοδαπών θυγατρικών εταιρειών σε 15 χώρες. Το 2002 ο όμιλος Herlitz απέκτησε τη Mercoline GmbH καθώς επίσης και την eCom Verwaltungs GmbH και την eCom Logistik GmbH&Co.KG (eCom). Ο όμιλος έχει την ακόλουθη δομή:

⁽³⁾ Βλέπε υποσημείωση 2.

- (9) Ο όμιλος Herlitz δραστηριοποιείται στην αγορά γραφικής ύλης, εξοπλισμού γραφείου και ευχετήριων καρτών. Η Herlitz AG και η Herlitz PBS έχουν την έδρα τους στο Βερολίνο. Οι εγκαταστάσεις παραγωγής του ομίλου Herlitz βρίσκονται στο Βερολίνο, στο Falkensee (Βραδεμβούργο), στο Peitz (Βραδεμβούργο), στο Cunewald (Σαξονία), στο Posen (Πολωνία) και στο Most (Τσεχική Δημοκρατία). Η FOP είναι ο σημαντικότερος παραγωγός εξοπλισμού γραφείου στο πλαίσιο του ομίλου.
- (10) Από τον Ιούλιο του 2001 και μετά, οι μετοχές της Herlitz AG ανήκουν κατά 67 % σε μια κοινοπραξία που αποτελείται από τις ακόλουθες τράπεζες: DB Industrial Holding (Deutsche Bank), Landesbank Berlin, Berliner Bank ⁽⁴⁾, Hypovereinsbank, Bayerische Landesbank, DZ Bank AG, Dresdner Bank, HSBC, IKB Deutsche Industriebank AG και West LB. Το υπόλοιπο 35 % κατανέμεται σε ένα μεγάλο αριθμό μετόχων ⁽⁵⁾.
- (11) Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η οικονομική εξέλιξη του ομίλου:

Πίνακας 1

	1997	1998	1999	2000	2001	2002 συνολικά	2002 Από την 1η Ιανουαρίου 2002 έως τις 16 Σεπτεμβρίου 2002	2002 Από τις 17 Οκτωβρίου 2002 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002	2003
Κύκλος εργασιών σε εκατ. ευρώ (*)	714	630	567	490	438	376	255	121	347
Καθαρά κέρδη/ ζημίες σε εκατ. ευρώ (*)	- 51	- 37	- 46	- 51	- 134	99	51	48	1,7
Απασχολούμε- νοι (*)	5 420	4 483	4 228	3 380	2 984	3 096	3 181 μέσος όρος	3 109 μέσος όρος	Καμία αισθητή μετα- βολή
Κεφάλαιο σε εκατ. ευρώ (*)	171	123	70	18	- 55	43	- 6	43	43
Τραπεζικές εγγυή- σεις σε εκατ. ευρώ (*)	172	365	373	356	297	89	250	89	63

(*) (Όλα τα αριθμητικά στοιχεία αφορούν την κατάσταση στο τέλος κάθε δεδομένου έτους ή χρονικής περιόδου, εκτός εάν παρατίθεται ο μέσος όρος).

- (12) Λόγω της μη παράτασης τραπεζικών πιστώσεων το Μάρτιο του 2002, η Herlitz AG, η Herlitz PBS AG και άλλες θυγατρικές εταιρείες του ομίλου, όπως η Diplomat, η HKV και η Susy, έφθασαν στο όριο της αφερεγγυότητας ή είχαν ήδη αδυναμία πληρωμών. Στις 3 Απριλίου 2002 η Herlitz AG και η Herlitz PBS AG ζήτησαν την κίνηση διαδικασίας πτώχευσης. Στις 5 Ιουνίου 2002 εκδόθηκαν για τις δύο εταιρείες δικαστικές αποφάσεις για την κίνηση διαδικασίας πτώχευσης.
- (13) Για ορισμένες θυγατρικές εταιρείες του ομίλου κινήθηκαν χωριστές διαδικασίες πτώχευσης. Η Diplomat, η HKV και η Susy υπέβαλαν αίτηση πτώχευσης στις 12 Απριλίου 2002 και στη συνέχεια εκκαθαρίστηκαν. Κατά τη διαδικασία εκκαθάρισης, όλοι οι πιστωτές έλαβαν ίσο ποσοστό των απαιτήσεών τους από το ενεργητικό της πτώχευσης. Κανείς πιστωτής δεν παραιτήθηκε των απαιτήσεών του έναντι αυτών των επιχειρήσεων ή της FOP. Η πτώχευση της FOP αποφεύχθηκε με τη χορήγηση δανείου διάσωσης από τη Herlitz PBS AG.
- (14) Οι διαδικασίες πτώχευσης για τις Herlitz AG και Herlitz PBS AG σταμάτησαν με την έγκριση των σχεδίων αφερεγγυότητας από το δικαστήριο, στις 16 Σεπτεμβρίου 2002. Τα σχέδια αφερεγγυότητας για τις Herlitz AG και Herlitz PBS εγκρίθηκαν από τους πιστωτές ομόφωνα και χωρίς επιφυλάξεις στις 15 Ιουλίου 2002. Την εποπτεία της υλοποίησης των σχεδίων αφερεγγυότητας ανέλαβαν ο σύνδικος πτώχευσης και οι πιστωτές, έως τις 31 Μαρτίου 2004.

⁽⁴⁾ Την 1η Ιουλίου 2003, η Berliner Bank έγινε θυγατρική εταιρεία της Landesbank Berlin.

⁽⁵⁾ Βλέπε ιστοσελίδα του ομίλου Herlitz: http://www.herlitz.de/index.php?id=347&backPID=348&begin_at=5&pS=1041375600&pL=31535999&arc=1&tt_news=81

- (15) Σύμφωνα με τις δηλώσεις της Γερμανίας, οι οικονομικές δυσκολίες του ομίλου Herlitz οφείλονταν σε μια σειρά λανθασμένων επενδυτικών αποφάσεων οι οποίες ελήφθησαν στη δεκαετία του 1990 εκτός του κεντρικού πυρήνα του ομίλου. Μετά την επανένωση, ο όμιλος, ενόψει υψηλών προσδοκιών κέρδους, αποφάσισε να εισέλθει στην αγορά ακινήτων στο Βερολίνο και στο Βραδεμβούργο. Όταν οι αναμενόμενες αυξήσεις των κερδών δεν επιτεύχθηκαν, ο όμιλος έπρεπε να προχωρήσει στη δημιουργία αποθεματικού για την κάλυψη μη ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και στην απόσβεση ενός ποσού 95 εκατ. ευρώ. Διαπιστώθηκε ότι τα κτίρια που κατασκευάστηκαν προς ίδια χρήση του ομίλου στις περιοχές του Βερολίνου Tegel και Falkensee ήταν υπερβολικά μεγάλα. Επειδή για τις μη χρησιμοποιούμενες επιφάνειες δεν βρέθηκε κάποιος ενδιαφερόμενος, το κόστος που προέκυψε από τους αχρησιμοποίητους χώρους ανήλθε σε 20 εκατ. ευρώ.
- (16) Οι επενδύσεις σε ακίνητα ήταν ο πλέον ζημιογόνος παράγοντας για την επιχείρηση. Όλες οι προσπάθειες για την πώληση των ακινήτων που είχε στην κατοχή της απέτυχαν. Αυτό οδήγησε, στα τέλη του 2001, στη σύσταση δύο εταιρειών ακινήτων, με συγκεκριμένο σκοπό, της «GGB Grundstücksgesellschaft Am Borsighafen mbH Co. KG» (GGB) για τα κτίρια που είχε στην κατοχή του ο όμιλος στην περιοχή Tegel και της «GGF Grundstücksgesellschaft Falkensee mbH Co. KG» (GGF) για τα ακίνητα του ομίλου στην περιοχή Falkensee. Μέσω της Herlitz PBS AG και της HGG, ο όμιλος είχε τον πλειοψηφικό έλεγχο των GGB και GGF. Η Herlitz PBS AG ήταν ετερόρρυθμος εταίρος ενώ η HGG ήταν ο προσωπικώς ευθύνόμενος εταίρος στις GGB και GGF.
- (17) Ο όμιλος Herlitz σχεδίαζε την εξυγίανση του ισολογισμού του από την επιβάρυνση των επενδύσεων σε ακίνητα. Για το λόγο αυτό πούλησε τον Ιανουάριο του 2002 τα δύο οικοπέδα με τα αντίστοιχα δικαιώματα μίσθωσης στις GGB και GGF, οι οποίες στη συνέχεια επανεικίασαν τα τμήματα των οικοπέδων που ήταν αναγκαία στον όμιλο. Τέλος, στις 30 Σεπτεμβρίου 2002, με σύμφωνη γνώμη του σύνδικου πτώχευσης, η HGG, ο μειοψηφικός εταίρος των GGB και GGF, αποσπάστηκε από τον όμιλο Herlitz και τα δικαιώματα ετερόρρυθμου εταίρου της Herlitz PBS AG μετατράπηκαν σε μετοχές μειοψηφικών εταιρών, ύψους 1 εκατ. ευρώ, τόσο προς την GGB όσο και προς την GGF. Κατ' αυτό τον τρόπο, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο ⁽⁶⁾, ο όμιλος Herlitz δεν ήταν πλέον ο πλειοψηφικός μέτοχος των εταιρειών ακινήτων.
- (18) Ως μια ακόμη αποτυχημένη επένδυση του ομίλου αποδείχθηκε η απόκτηση ενός ρωσικού εργοστασίου χάρτου και επεξεργασίας χάρτου. Λόγω της κατάρρευσης της αγοράς χάρτου στην Κοινότητα Ανεξάρτητων Κρατών, η επένδυση αυτή οδήγησε σε απώλειες της τάξης των 50 περίπου εκατ. ευρώ. Άλλες επενδύσεις στον τομέα των πωλήσεων στην Πορτογαλία, τη Γαλλία και την Αυστρία ήταν επίσης ανεπιτυχείς και δημιούργησαν περαιτέρω ζημίες της τάξης των 10-15 εκατ. ευρώ. Κατ' αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκαν συνολικές ζημίες από όλες τις αποτυχημένες επενδύσεις, ύψους 175 έως 180 εκατ. ευρώ. Πρέπει να τονιστεί ότι, κατά τη συνολική διάρκεια αυτής της χρονικής περιόδου, ο πυρήνας των επιχειρήσεων του ομίλου Herlitz σημείωσε θετικά αποτελέσματα, τα οποία όμως δεν επαρκούσαν για την κάλυψη των ζημιών από τις αποτυχημένες επενδύσεις.

2. Τα μέτρα χρηματοδότησης

- α) Τα «παλαιά μέτρα»
- (19) Το 1989, το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου πρόσφερε στη Herlitz AG, μέσω της Liegenschaftsfonds Berlin GmbH & Co. KG (ταμείο ακινήτων) τη χρήση μιας έκτασης στην παλαιά βιομηχανική ζώνη Borsig στην περιοχή Tegel. Το ταμείο ακινήτων αποτελεί έναν οργανισμό για τη διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του ομόσπονδου κρατιδίου του Βερολίνου. Για την έκταση στο Tegel, ο όμιλος Herlitz πήρε από το κρατίδιο του Βερολίνου το εμπράγματο δικαίωμα μίσθωσης, για το οποίο έπρεπε να καταβάλλεται μίσθωμα έως τις 30 Απριλίου 2053.
- (20) Το μίσθωμα συνιστούσε το 3 % της αξίας του οικοπέδου, η οποία μπορούσε να κυμαίνεται κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Ο όμιλος κατασκεύασε στο Tegel ένα κτίριο γραφείων σύμφωνα με τις ανάγκες του, με εγκατάσταση παραγωγής. Τα κτίρια που κατασκευάστηκαν στο μισθωμένο οικόπεδο ήταν στην ιδιοκτησία του ομίλου. Με την πώλησή τους στην GGB μεταβιβάστηκε το εμπράγματο δικαίωμα μίσθωσης στο οικόπεδο.

⁽⁶⁾ Βλέπε άρθρο 290 του γερμανικού εμπορικού κώδικα (HGB), Handelsgesetzbuch vom 10 mai 1897 (RGrBl. I S. 219).

- (21) Η σύμβαση ανάμεσα στο ταμείο ακινήτων και τον όμιλο Herlitz περιείχε ρήτρα σχετικά με την αύξηση του μισθώματος από 3 % σε 7,5 %, σε περίπτωση διαφορετικής, αντικείμενης προς τα συμφέροντα του ιδιοκτήτου, χρήσης του οικοπέδου. Ωστόσο, το ταμείο ακινήτων δεν αύξησε το μίσθωμα, μετά τη μεταβίβαση του εμπράγματος δικαιώματος μίσθωσης στο οικόπεδο της περιοχής Tegel στην GGB και, όπως είχε συμφωνηθεί, το μίσθωμα καταβλήθηκε από τον όμιλο έως το Μάρτιο του 2002 και από την GGB από ⁽⁴⁾ Οκτωβρίου του 2002.
- (22) Επίσης, το 1989, η Herlitz AG έλαβε από το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου ένα μη ασφαλισμένο δάνειο ύψους 6 εκατ. γερμανικών μάρκων (DEM) (3,07 εκατ. ευρώ) για τη μεταφορά των εγκαταστάσεων της από το Moabit και το Spandau στο Tegel (στη συνέχεια «δάνειο μετακόμισης»). Στις 17 Νοεμβρίου 1999, λίγο πριν από τη λήξη της προθεσμίας εξόφλησης, το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου παρέτεινε την αποπληρωμή του δανείου μετακόμισης. Σε αντιδιαστολή, το ομόσπονδο κρατίδιο επέβαλε επιτόκιο ανάλογο με το βασικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προστιθέμενου 2 %.
- (23) Ως εγγύηση, η Herlitz AG υπέγραψε στις 23 Νοεμβρίου 1999 ένα συμβολαιογραφικό έγγραφο με το οποίο αναγνώριζε οφειλή προς το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου ύψους 7,185 εκατ. DEM (3,67 εκατ. ευρώ), η οποία αντιστοιχούσε στο αρχικό ποσό του δανείου μετακόμισης συν το αναμενόμενο ποσό από τη σώρευση των τόκων, ύψους 1,185 εκατ. DEM (0,606 εκατ. ευρώ). Επίσης, με το έγγραφο οριζόταν μια έγγραφη οφειλή για το ποσό των σωρευμένων τόκων για το εμπράγματο δικαίωμα μίσθωσης της Herlitz AG στο οικόπεδο στην περιοχή Tegel. Ωστόσο, αυτή η έγγραφη οφειλή ήταν κατώτερη από αυτήν που είχε εγγραφεί για τις τράπεζες, για το ίδιο εμπράγματο δικαίωμα. Τόσο η χορήγηση του δανείου μεταφοράς το 1989 όσο και η παράταση της προθεσμίας το 1999 δεν προβλέπονταν από κάποια ρύθμιση ενίσχυσης· καμία από τις ενέργειες δεν αναφέρθηκε στην Επιτροπή.

β) Το δάνειο διάσωσης

- (24) Στις 10 Μαΐου 2002, βάσει μιας σύμβασης που συνάφθηκε με το σύνδικο πτώχευσης, η ILB χορήγησε στη Herlitz PBS AG δάνειο ύψους 930 232 ευρώ (εφεξής «δάνειο διάσωσης»). Με επιστολή στις 29 Μαΐου 2002, το ποσό αυτό αυξήθηκε σε 963 855,42 ευρώ.
- (25) Το δάνειο διάσωσης αποσκοπούσε στην εκπλήρωση της σύμβασης πώλησης ανάμεσα στη Herlitz PBS AG και τη FOP. Η FOP είχε παραδώσει στη Herlitz PBS AG εμπορεύματα αλλά δεν είχε λάβει κάποια πληρωμή, κάτι που έθετε σε κίνδυνο τη ρευστότητά της.
- (26) Το δάνειο διάσωσης χορηγήθηκε με ετήσιο επιτόκιο 7,5 % και έπρεπε να αποπληρωθεί εντός έξι μηνών από την καταβολή του. Καταβλήθηκε στις 24 Ιουλίου 2002 και ασφαλίστηκε με την παραίτηση των δικαιωμάτων επιστροφής από τη FOP, ύψους 2,5 εκατ. ευρώ, και με την εγγραφή εγγείου οφειλής ύψους 13 549 234,85 ευρώ στο οικόπεδο της επιχείρησης. Το δάνειο αποπληρώθηκε με τόκους στην ILB στις 24 Ιανουαρίου 2003.

γ) Αναδιάρθρωση μέσω σχεδίων αφερεγγυότητας

Τα σχέδια αφερεγγυότητας

- (27) Η Γερμανία υπέβαλε ένα σχέδιο αφερεγγυότητας για τη Herlitz PBS AG και ένα ακόμη για τη Herlitz AG. Και τα δύο σχέδια φέρουν ως ημερομηνία τη 15η Ιουλίου 2002. Πρόκειται για σχέδια εξυγίανσης (σχέδια επανακεφαλαιοποίησης) του ομίλου Herlitz. Συστατικά μέρη των σχεδίων εξυγίανσης είναι η μείωση παραγωγικών ικανοτήτων, η πώληση ακινήτων της επιχείρησης, το κλείσιμο μη αποδοτικών θυγατρικών εταιρειών, η μείωση αρνητικών επιχειρηματικών αποτελεσμάτων, η λήψη μέτρων για τη μείωση του κόστους και τη βελτιστοποίηση της διανομής και η αναζήτηση ενός στρατηγικού εταίρου. Επίσης, τα σχέδια προβλέπουν τη μείωση των εταιρικών χρεών με την εν μέρει και πλήρη παραίτηση από μη ασφαλισμένες οφειλές και με μια εισφορά των εργαζομένων.

⁽⁴⁾ Παρόραμα.

- (28) Και τα δύο σχέδια αφερεγγυότητας είχαν ως βάση την εξυγίανση με ταυτόχρονη συνέχιση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με το γερμανικό κανονισμό περί αφερεγγυότητας (7). Ο κανονισμός περί αφερεγγυότητας, που είναι σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1999, περιέχει την επιλογή της διάσωσης μιας επιχείρησης με διατήρηση της λειτουργίας της επιχείρησης και την ικανοποίηση των πιστωτών από τα έσοδα που προκύπτουν μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Στις διαδικασίες κατά της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG η λύση αυτή κρίθηκε ως η καταλληλότερη για την ικανοποίηση των πιστωτών. Για το λόγο αυτό, ο σύνδικος πτώχευσης και οι πιστωτές δεν προχώρησαν στις επιλογές πώλησης ολόκληρης της επιχείρησης (μεταβιβαζόμενη εξυγίανση) ή εκκαθάρισης της επιχείρησης και χωριστής πώλησης των περιουσιακών στοιχείων (διάλυση).
- (29) Βέβαια και τα δύο σχέδια βασίζονται στην ίδια διαδικασία, όμως λόγω της διαφορετικής περιουσιακής δομής της Herlitz PBS AG και της Herlitz AG επιδιώχθηκαν διαφορετικές λύσεις. Η αναδιάρθρωση της Herlitz AG μέσω του σχεδίου αφερεγγυότητας εξαρτήθηκε από την υλοποίηση του σχεδίου για τη Herlitz PBS AG. Και στα δύο σχέδια οι πιστωτές κάθε επιχείρησης χωρίστηκαν σε ομάδες με συγκρίσιμες απαιτήσεις.
- (30) Σύμφωνα με το άρθρο 222 του κανονισμού περί αφερεγγυότητας, σε μια διαδικασία αφερεγγυότητας μπορούν να συμμετέχουν τρία είδη πιστωτών:
- α) πιστωτές με δικαιώματα αποχωρισμού, εάν τα δικαιώματά τους θίγονται από το σχέδιο·
 - β) μη δευτερεύουσας προτεραιότητας πιστωτές·
 - γ) πιστωτές δευτερεύουσας προτεραιότητας που δεν παραιτήθηκαν από τις απαιτήσεις τους.
- (31) Μια περαιτέρω υποδιαίρεση γίνεται σε ομάδες πιστωτών με ίδια δικαιώματα. Μετά από το χωρισμό σε ομάδες δεν μπορεί να γίνει επιμέρους διευθέτηση, με την οποία θα γινόταν διαφοροποίηση μεταξύ μερών μιας ομάδας πιστωτών.
- (32) Στις διαδικασίες αφερεγγυότητας κατά της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG, οι απαιτήσεις των πιστωτών με δικαιώματα αποχωρισμού ικανοποιήθηκαν σύμφωνα με τις αξιώσεις τους.
- (33) Η Γερμανία ανέφερε ότι στις διαδικασίες κατά της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG καταβλήθηκαν πλήρως όλα τα έξοδα και οι υποχρεώσεις της πτώχευσης. Ένα μέρος αυτών των απαιτήσεων αφορούσαν τους φόρους κύκλου εργασιών. Σε διαδικασίες αφερεγγυότητας κατά μιας επιχείρησης που συνεχίζει τις δραστηριότητές της, η καταβολή αυτών των απαιτήσεων προτεραιότητας αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας. Οι υποχρεώσεις πτώχευσης πληρώθηκαν άμεσα μόλις προέκυψαν και δεν καταρτίστηκε γι' αυτές χωριστός κατάλογος. Καταρτίστηκαν όμως υποθετικοί κατάλογοι των εξόδων και των υποχρεώσεων πτώχευσης ώστε να απεικονιστεί το ενδεχόμενο αποτέλεσμα της εκκαθάρισης και της πώλησης των περιουσιακών στοιχείων.
- Ομάδες πιστωτών στο σχέδιο αφερεγγυότητας για τη Herlitz AG
- (34) Στη διαδικασία αφερεγγυότητας για τη Herlitz AG, οι απαιτήσεις πληρωμής οφειλών χωρίστηκαν ως εξής:
- α) πιστωτές με δικαίωμα διαχωρισμού: δεν δημιουργήθηκε παρόμοια ομάδα. Ωστόσο, το δικαίωμα διαχωρισμού διασφάλιζε όλες τις απαιτήσεις της Hypovereinsbank και της Eurohyro (8), όμως μόνο ένα μέρος της ομάδας HAG 1·

(7) Κανονισμός περί αφερεγγυότητας της 5ης Οκτωβρίου 1994 (BGB II 1994, 2866).

(8) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 42.

- β) έξοδα και υποχρεώσεις πτώχευσης: δεν δημιουργήθηκε αντίστοιχη ομάδα πιστωτών και οι απαιτήσεις καταβλήθηκαν πλήρως μόλις προέκυψαν·
- γ) μη δευτερεύουσας προτεραιότητας πιστωτές:
- ομάδα HAG 1: ομάδα τραπεζών με δικαίωμα διαχωρισμού για ένα μέρος των απαιτήσεων από την κινητή περιουσία και τα μερίσματα της Herlitz AG,
 - ομάδα HAG 2: άλλοι μη δευτερεύουσας προτεραιότητας πιστωτές που δεν ανήκουν στην ομάδα HAG 1,
 - ομάδα HAG 3: οικονομική εφορία Βερολίνου (Finanzbehörde Berlin),
 - ομάδα HAG 4: ενωμένες επιχειρήσεις (verbundene Unternehmen).
- δ) πιστωτές δευτερεύουσας προτεραιότητας:
- ομάδα HAG 5: τόκοι, έξοδα, πρόστιμα κ.λπ.
- (35) Οι δευτερεύουσες απαιτήσεις στην ομάδα HAG 5 διαγράφηκαν από το σχέδιο αφερεγγυότητας σύμφωνα με το άρθρο 225 του κανονισμού περί αφερεγγυότητας. Οι ομάδες μη δευτερεύουσας προτεραιότητας HAG 3 και HAG 4 παρατηρήθηκαν από τις απαιτήσεις τους με ισχύ από τις 15 Ιουλίου 2002⁽⁹⁾. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι απαιτήσεις και τα ποσά από τις οποίες/τα οποία παρατηρήθηκαν οι πιστωτές (στρογγυλοποιημένα ποσά):

Πίνακας 2

Ομάδα	Πιστωτές της Herlitz AG από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα	Είδος απαίτησης	Εγγυήσεις	Υποχρεώσεις σε εκατ. ευρώ	Παραίτηση από απαιτήσεις (εκατ. ευρώ)
HAG 1	Τράπεζες με δικαιώματα αποχωρισμού (δημόσιες και ιδιωτικές)	Πιστώσεις πριν από τις 3 Απριλίου 2002	Δικαιώματα αποχωρισμού σε κινητή περιουσία	[130-140] (*)	[παραίτηση έως 135] *
HAG 2	Πρώην μέλη διοικητικών συμβουλίων και εργαζόμενοι (ιδιώτες)	Μελλοντικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα· αμοιβή εργασίας πριν από τις 3 Απριλίου 2002· αποζημιώσεις	Καμία	[35,91] *	[...] *
	Εκμισθωτής του οικοπέδου στο Spandau (ιδιώτης)	Καταβολές ενοικίου· αποζημίωση λόγω καταγγελίας της σύμβασης	Καμία		[...] *
	Προμηθευτές (ιδιώτες)	Απαιτήσεις από προμήθειες και υπηρεσίες πριν από τις 3 Απριλίου 2002· αποζημίωση λόγω καταγγελίας σύμβασης	Καμία		

⁽⁹⁾ Μόνη εξάιρεση αποτέλεσε το γεγονός ότι η Herlitz PBS AG έλαβε μια αντισταθμιστική πληρωμή ύψους 1 εκατ. ευρώ για τη λήξη της συμφωνίας συνένωσης μεταξύ Herlitz AG και Herlitz PBS AG.

Ομάδα	Πιστωτές της Herlitz AG από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα	Είδος απαίτησης	Εγγυήσεις	Υποχρεώσεις σε εκατ. ευρώ	Παραίτηση από απαιτήσεις (εκατ. ευρώ)
	Ένωση ασφάλισης συντάξεων (δημόσιος)	Μελλοντικά δικαιώματα σύνταξης	Καμία	[8,43] *	
	Ομοσπονδιακή υπηρεσία εργασίας (δημόσιος)	Απαίτηση επιστροφής του ποσού αφερεγγυότητας που καταβλήθηκε σε εργαζομένους (1η Ιανουαρίου 2002-4 Ιουνίου 2002)	Καμία		
	Ταμεία ασθενείας (δημόσιος)	Εισφορές για τη χρονική περίοδο από τις 5 Μαρτίου 2002 έως τις 4 Ιουνίου 2002	Καμία		
	Οικονομική εφορία Alfeld (δημόσιος)	Φόρος μεταβίβασης από την πώληση μιας συμμετοχής πριν από το 2002	Καμία		
	Ταμείο ακινήτων (δημόσιος)	Απαίτηση καταβολής μισθώματος για το Srandau	Καμία		

Παραίτηση από απαιτήσεις στην ομάδα HAG 2: καταβλήθηκε ποσόστωση 0,5 εκατ. ευρώ σύμφωνα με το μέγεθος των απαιτήσεων, υπήρξε παραίτηση από το υπόλοιπο μέρος των απαιτήσεων

HAG 3	Οικονομική εφορία Βερολίνου (δημόσιος)	Φόρος μισθών και κύκλου εργασιών για τη χρονική περίοδο έως τις 5 Ιουνίου 2002	Καμία	[2,0] * ^(*)	[2,0] * ^(*)
-------	--	--	-------	------------------------	------------------------

Παραίτηση από απαιτήσεις στην ομάδα HAG 3: παραίτηση κατά 100 % των απαιτήσεων

HAG 4	Ενωμένες επιχειρήσεις (ιδιώτης)	Όλες οι απαιτήσεις έναντι της Herlitz AG	Καμία	109	108
HAG 5	Δευτερεύοντες πιστωτές (ιδιώτες ή του δημοσίου)	Τόκοι, έξοδα, τέλη κ.λπ.	Καμία	Ουδέν στοιχείο	Ουδέν στοιχείο

^(*) Παρόραμα.

^(*) Τμήματα του κειμένου αυτού έχουν διαγραφεί έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η μη δημοσιοποίηση των εμπιστευτικών πληροφοριών· τα τμήματα αυτά είναι εντός αγκυλών και σημειώνονται με αστερίσκο.

Ομάδες πιστωτών στο σχέδιο αφερεγγυότητας για τη Herlitz PBS AG

(36) Στη διαδικασία αφερεγγυότητας για τη Herlitz PBS AG, οι πιστωτές χωρίστηκαν ως εξής:

α) πιστωτές με δικαιώματα αποχωρισμού:

- ομάδα PBS 1: όλες οι απαιτήσεις ορισμένων προμηθευτών διασφαλιστηκαν με δικαίωμα αποχωρισμού,
- ομάδα PBS 6: τράπεζες με δικαιώματα αποχωρισμού για τμήματα των απαιτήσεών τους· η Hypovereinsbank και η Eurohypo διέθεταν επίσης δικαιώματα αποχωρισμού, όμως δεν συμπεριλήφθηκαν στην ομάδα PBS 6·

- β) έξοδα και υποχρεώσεις πτώχευσης: δεν δημιουργήθηκε αντίστοιχη ομάδα πιστωτών και οι απαιτήσεις καταβλήθηκαν πλήρως μόλις προέκυψαν·
- γ) δευτερεύοντες πιστωτές:
- ομάδα PBS 2: εργαζόμενοι,
 - ομάδα PBS 3: ορισμένοι πιστωτές του δημόσιου τομέα, όπως φορολογικές υπηρεσίες, η ομοσπονδιακή υπηρεσία εργασίας, ταμεία ασφάλισης ασθένειας και το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου,
 - ομάδα PBS 4: ενωμένες επιχειρήσεις,
 - ομάδα PBS 5: άλλοι μη δευτερεύοντες πιστωτές, όπως πρώην μέλη διοικητικών συμβουλίων και εργαζόμενοι, επαγγελματικές ενώσεις, ένωση ασφάλισης συντάξεων, ιδιωτικές τράπεζες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα αυστριακά ταχυδρομεία, το κεντρικό τελωνείο κ.λπ.
- δ) δευτερεύοντες πιστωτές:
- ομάδα PBS 7: τόκοι, έξοδα, τέλη κ.λπ.
- (37) Οι δευτερεύουσες απαιτήσεις στην ομάδα PBS 7 διαγράφηκαν από το σχέδιο αφερεγγυότητας δυνάμει του άρθρου 225 του κανονισμού περί αφερεγγυότητας. Οι μη δευτερεύουσες ομάδες PBS 3 και PBS 4 παραιτήθηκαν από όλες τις απαιτήσεις τους, με ισχύ από τις 15 Ιουλίου 2002. Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι μη δευτερεύουσες απαιτήσεις και τα ποσά από τα οποία παραιτήθηκαν οι πιστωτές (στρογγυλοποιημένοι αριθμοί):

Πίνακας 3

Ομάδα	Πιστωτές της Herlitz PBS AG από τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα	Είδος απαίτησης	Εγγυήσεις	Υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	Παραίτηση από απαιτήσεις (σε εκατ. ευρώ)
PBS 1	Προμηθευτές με δικαιώματα αποχωρισμού (ιδιώτες)	Απαιτήσεις από προμήθειες και υπηρεσίες πριν από τις 3 Απριλίου 2002	Δικαιώματα εκχώρησης και αποχωρισμού σε κινητή περιουσία	[3-6] *	0
PBS 2	Εργαζόμενοι (ιδιώτες)	Μελλοντικοί μισθοί και αμοιβές	Καμία	[40-50] */έτος	[2-4] * το 2002 [4-5] */έτος από το 2003
PBS 3	Οικονομική εφορία Βερολίνου (δημόσιος)	Φόροι επί μισθών Μαρτίου 2002	Καμία	[11,50] *	[...] *
	Οικονομική εφορία Βερολίνου (δημόσιος)	Φόρος ακινήτων Ιανουαρίου -Μαρτίου 2002	Καμία		
	Οικονομική εφορία Βερολίνου (δημόσιος)	Φόρος μεταβίβασης ακινήτου από το 1996	Καμία		
	Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Εργασίας (δημόσιος)	Επιστροφή του ποσού αφερεγγυότητας στους εργαζόμενους (1η Απριλίου 2002 – 4 Ιουνίου 2002)	Καμία		

Ομάδα	Πιστωτές της Herlitz PBS AG από τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα	Είδος απαίτησης	Εγγυήσεις	Υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	Παραίτηση από απαιτήσεις (σε εκατ. ευρώ)
	Ταμεία ασφάλισης ασθένειας (δημόσιος)	Εισφορές για την περίοδο από τις 5 Μαρτίου 2002 έως τις 4 Ιουνίου 2002	Καμία		
	Ταμείο ακινήτων (δημόσιος)	Μίσθωμα για την περίοδο Απριλίου-Ιουνίου 2002	Δευτερεύουσα έγχειος οφειλή		
	Ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου (δημόσιος)	Απαίτηση επιστροφής του δανείου μετακόμισης	Καμία		

Συνολική παραίτηση στην ομάδα PBS 3: παραίτηση κατά 100 % των απαιτήσεων

PBS 4	Ενωμένες επιχειρήσεις (ιδιώτες)	Όλες οι εναπομένονουσες απαιτήσεις των ενωμένων επιχειρήσεων έναντι του ομίλου Herlitz	Καμία	139	139
PBS 5	Πρώην μέλη διοικητικών συμβουλίων/ ανώτεροι υπάλληλοι (ιδιώτες) ^(α)	Απαιτήσεις μελλοντικών πληρωμών συντάξεων, αμοιβή εργασίας πριν από τις 3 Απριλίου 2002, αποζημιώσεις	Καμία	[ιδιώτες πιστωτές 22,61· πιστωτές από το δημόσιο τομέα 19,56] *	[...]
	Ένωση εξασφάλισης συντάξεων (δημόσιος)	Απαιτήσεις μελλοντικών πληρωμών συντάξεων	Καμία		
	Τράπεζες χρηματοδοτικής μίσθωσης (ιδιώτες)	Καθυστερημένες και κεφαλαιοποιημένες δόσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	Καμία		
	Αυστριακό ταχυδρομείο (στην περίπτωσή αυτή ιδιώτης)	Πιστώσεις αγώνων και επιστροφή πρόσθετης αμοιβής	Καμία		
	Επαγγελματική ένωση (δημόσιος)	Εισφορές στην ασφάλιση έναντι ατυχημάτων	Καμία		
	Κεντρικό τελωνείο (δημόσιος)	Φόρος κύκλου εργασιών κατά τις εισαγωγές, δασμοί	Καμία		
	Duales System Deutschland (ιδιώτης)	Εισφορές «Der Grüne Punkt»	None		
	Ταμεία ασφάλισης ασθένειας (δημόσιος)	Εισφορές για την περίοδο από την 1η έως τις 4 Μαρτίου 2002	Καμία		
	Ταμείο ακινήτων (δημόσιος)	Μίσθωμα για την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2002)	Δευτερεύουσα έγχειος οφειλή		

Ομάδα	Πιστωτές της Herlitz PBS AG από τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα	Είδος απαίτησης	Εγγυήσεις	Υποχρεώσεις (σε εκατ. ευρώ)	Παραίτηση από απαιτήσεις (σε εκατ. ευρώ)
	Άλλες προμήθειες χωρίς εγγυήσεις (ιδιώτες)	Προμήθειες και υπηρεσίες πριν από τις 3 Απριλίου 2002· συμβατικές απαιτήσεις αποζημίωσης κ.λπ.	Καμία		
Συνολική παραίτηση στην ομάδα PBS 5: παραίτηση κατά 90 % των απαιτήσεων					
PBS 6	Τράπεζες με εγγυήσεις επί κινητών στοιχείων (ιδιωτικού και δημόσιου τομέα)	Πιστώσεις για την περίοδο πριν από τις 3 Απριλίου 2003	Δικαιώματα αποκω-ρισμού επί κινητών στοιχείων	[100-120] * (β)	(παραίτηση έως του ποσού των 76,75 εκατ. EUR)
PBS 7	Δευτερεύοντες πιστωτές (ιδιωτικού και δημόσιου τομέα)	Τόκοι, έξοδα, τέλη κ.λπ.	Καμία	Ουδέν στοιχείο	Ουδέν στοιχείο

(α) Το ποσό για τις υποχρεώσεις προκύπτει από την αφαίρεση διπλών απαιτήσεων έναντι της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG.
(β) Βλέπε υποσημείωση α.

Πρόσθετα στοιχεία για τις οφειλές προς πιστωτές του δημόσιου τομέα

- (38) Πιστωτές από το δημόσιο τομέα προέβλεπαν απαιτήσεις σε διάφορες ομάδες. Στις ομάδες HAG 2, HAG 3, PBS 3 και PBS 5 δεν διασφαλίστηκε καμία από τις απαιτήσεις των πιστωτών του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Ωστόσο, υπήρξε πλήρης παραίτηση από τις μη δευτερεύουσες απαιτήσεις στις ομάδες HAG 3 και PBS 3, ενώ οι μη δευτερεύοντες πιστωτές στις ομάδες HAG 2 και PBS 5 έλαβαν ένα αναλογικό μερίδιο των πληρωμών.
- (39) Σύμφωνα με τα σχέδια αφερεγγυότητας, οι πιστωτές της ομάδας HAG 2 έλαβαν, το αργότερο στις 31 Μαρτίου 2004, ένα μερίδιο του συνολικού ποσού των 0,5 εκατ. ευρώ, ανάλογα με το εκάστοτε μέγεθος των απαιτήσεών τους. Οι πιστωτές της ομάδας PBS 5 έλαβαν, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2003, το 10 % των απαιτήσεών τους. Από τους πίνακες 2 και 3 προκύπτουν τα ποσά των δημόσιων απαιτήσεων και της εκάστοτε παραίτησης από τις απαιτήσεις.

Πρόσθετα στοιχεία για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που συμμετείχαν στη συμφωνία

- (40) Και στα δύο σχέδια αφερεγγυότητας αναφέρεται ένα δάνειο που χορήγησε στη Herlitz PBS AG μια κοινοπραξία τραπεζών (εφεξής «κοινοπρακτικό δάνειο»). Η σύνθεση της κοινοπραξίας αντιστοιχεί σε αυτήν της κοινοπραξίας που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 10. Το κοινοπρακτικό δάνειο χορηγήθηκε στη Herlitz PBS AG από ολόκληρη την κοινοπραξία για να διευκολυνθεί η πλήρης αποπληρωμή μιας μετατρέψιμης ομολογίας ύψους 100 εκατ. ευρώ. Στις 3 Απριλίου 2002 είχαν χρησιμοποιηθεί 53,9 εκατ. ευρώ από το κοινοπρακτικό δάνειο ύψους 65,4 εκατ. ευρώ. Επίσης, πριν από τον Ιούλιο του 2001, οι περισσότερες τράπεζες της κοινοπραξίας χορήγησαν στον όμιλο Herlitz περαιτέρω πιστώσεις (κονδύλια πιστώσεων) ύψους 156,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων στις 3 Απριλίου 2003 είχαν χρησιμοποιηθεί 134,11 εκατ. ευρώ.
- (41) Στην ομάδα PBS 6 υπήρξε ενιαία παραίτηση των τραπεζών από την επιστροφή του κοινοπρακτικού δανείου και των κονδυλίων πιστώσεων που είχαν χορηγηθεί στη Herlitz PBS AG, άνω του ποσού των 76,714 εκατ. ευρώ. Για τις ίδιες πιστωτικές απαιτήσεις υπήρξε επίσης ενιαία παραίτηση στην ομάδα HAG 1, έναντι της Herlitz AG, άνω του ποσού των 5 εκατ. ευρώ. Τα πιστωτικά μερίδια για τα οποία δεν υπήρξε παραίτηση αντιστοιχούσαν σε πιστώσεις προς τον όμιλο που είχαν παραταθεί. Οι υποχρεώσεις που αντιστοιχούσαν στις παρατηρήσεις από απαίτηση για τις πιστώσεις προς τη Herlitz PBS AG και τη Herlitz AG αναλήφθηκαν ταυτόχρονα από τις εταιρείες ακινήτων GGB και GGF.

Πρόσθετα στοιχεία για λοιπές οφειλές προς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς

- (42) Κατά τη χρονική στιγμή που οι πιστωτές ενέκριναν τα σχέδια αφερεγγυότητας, στον όμιλο Herlitz δεν υπήρχαν περαιτέρω υποχρεώσεις προς τράπεζες που να μην καλύπτονταν από το κοινοπρακτικό δάνειο και τα κονδύλια πιστώσεων. Πρώτον, η Hypovereinsbank (Ιρλανδία), η Bayerische Landesbank και η Landesbank Berlin παρατηρήθηκαν πλήρως από την αποπληρωμή των πιστώσεών τους που δεν ήταν ασφαλισμένες, ώστε να μην απειληθεί η είσπραξη των εν μέρει ασφαλισμένων απαιτήσεών τους στο πλαίσιο του κοινοπρακτικού δανείου. Δεύτερον, ο όμιλος Herlitz έλαβε πιστώσεις που ήταν ασφαλισμένες μέσω μιας εγγείου οφειλής προτεραιότητας επί του οικοπέδου στην περιοχή Tegel: μια πίστωση ύψους 15,4 εκατ. ευρώ από τη Hypovereinsbank και μια πίστωση ύψους 30,8 εκατ. ευρώ από τη Eurohypo. Αυτές οι δύο πιστώσεις δεν συμπεριλήφθηκαν στη συμφωνία αλλά υπήρχε η δυνατότητα παραίτησης έναντι της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG, αφού το ασφαλισμένο οικόπεδο στην περιοχή Tegel πωλήθηκε στην GGB.
- (43) Στις 15 Απριλίου 2002, οι τράπεζες της κοινοπραξίας χορήγησαν στη Herlitz ένα δάνειο ρευστότητας ύψους 15 εκατ. ευρώ, με σκοπό να συνεχιστεί η επιχειρηματική δραστηριότητα του ομίλου. Το δάνειο παρατάθηκε δύο φορές και αποπληρώθηκε πλήρως στις 17 Νοεμβρίου 2003. Προοριζόταν για την εποχιακή ανάγκη ρευστότητας του ομίλου και μπορούσε να χορηγηθεί εκ νέου τον Ιούνιο του 2004.

Πρόσθετα στοιχεία σχετικά με τις οφειλές προς προμηθευτές

- (44) Οι οφειλές της Herlitz AG προς προμηθευτές ανέρχονταν, στην ομάδα HAG 2, σε 9,3 εκατ. ευρώ. Οι προμηθευτές της Herlitz PBS AG διακρίνονται σε προμηθευτές με εγγυήσεις (ομάδα PBS 1) και προμηθευτές χωρίς εγγυήσεις (ομάδα PBS 5). Οι προμηθευτές της ομάδας PBS 1 διέθεται δικαιώματα αποχωρισμού για το 35 % του ενεργητικού συναλλαγών της Herlitz PBS AG και για το λόγο αυτό δεν παρατηρήθηκαν από τις απαιτήσεις τους. Αντίθετα, οι μη ασφαλισμένοι προμηθευτές της ομάδας PBS 5 παρατηρήθηκαν από το 90 % των απαιτήσεών τους, όπως και οι άλλοι μη δευτερεύοντες πιστωτές αυτής της ομάδας.

Πρόσθετα στοιχεία σχετικά με τις οφειλές προς τους εργαζομένους και τις ενωμένες επιχειρήσεις

- (45) Σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο περί αφερεγγυότητας, εργαζόμενοι και ενωμένες επιχειρήσεις μπορούν να συμμετάσχουν σε μια διαδικασία αφερεγγυότητας και να λάβουν ποσοστά για τις απαιτήσεις τους. Γι' αυτούς δημιουργήθηκαν χωριστές «ομάδες πιστωτών» (HAG 4, PBS 4) ενώ άλλοι συμπεριλήφθηκαν στις μεικτές ομάδες (HAG 2, PBS 5).

Εναλλακτικές επιλογές ως προς τα σχέδια αφερεγγυότητας

- (46) Στις διαδικασίες κατά της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG, οι σύνδικοι πτώχευσης και οι πιστωτές αποφάσισαν τη διατήρηση της λειτουργίας της επιχείρησης μέσω σχεδίων αφερεγγυότητας. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 33, στο πλαίσιο των διαδικασιών αφερεγγυότητας καταβλήθηκαν όλα τα έξοδα και οι υποχρεώσεις πτώχευσης. Επίσης, καταβλήθηκε 0,5 εκατ. ευρώ ως ποσοστό σε ορισμένους μη δευτερεύοντες πιστωτές της Herlitz AG, ενώ ορισμένοι μη δευτερεύοντες πιστωτές της Herlitz PBS AG έλαβαν περίπου το 10 % των απαιτήσεών τους ως ποσοστό. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 47, από τη διάλυση της επιχείρησης, η αναμενόμενη αξία της πτωχευτικής περιουσίας θα ήταν σημαντικά μικρότερη. Οι πιστωτές θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν καλύτερα από την πώληση όλης της επιχείρησης. Ωστόσο, δεν βρέθηκε κάποιος επενδυτής έτοιμος να αναλάβει τις συνολικές περιουσιακές αξίες του ομίλου.
- (47) Σύμφωνα με μια μελέτη της εταιρείας παροχής συμβουλών «Roland Berger» και κατά την άποψη του ανεξάρτητου δημοπράτη, με τη διάλυση της επιχείρησης η αξία των κινητών στοιχείων θα έπεφτε από τα 84,2 εκατ. ευρώ σε [10-30]* εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί καταρχήν για την ικανοποίηση των απαιτήσεων με δικαιώματα διαχωρισμού, με αποτέλεσμα να μείνει ένα υπόλοιπο μόνο [0-5]* εκατ. ευρώ ως πτωχευτική περιουσία. Τα έσοδα του ομίλου Herlitz κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αφερεγγυότητας θα ανέρχονταν σε 1 εκατ. ευρώ. Με το συνυπολογισμό αυτού του ποσού στις διαθέσιμες περιουσιακές αξίες θα προέκυπτε μια διαθέσιμη πτωχευτική περιουσία [1-6]* εκατ. ευρώ.

- (48) Η διαθέσιμη πτωχευτική περιουσία θα χρησιμοποιείτο για την κάλυψη των εξόδων και των υποχρεώσεων της πτώχευσης, που θα προέκυπταν από τη διαχείριση και την εκποίηση της πτωχευτικής περιουσίας. Μετά την αφαίρεση των εξόδων πτώχευσης θα έμενε μόνο ένα διαθέσιμο ενεργητικό [0-1]* εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό δεν θα κάλυπτε τις υποχρεώσεις πτώχευσης της επιχείρησης και γι' αυτό δεν θα επαρκούσε ούτε για τη μερική κάλυψη των μη δευτερευόντων πιστωτών.
- (49) Σύμφωνα με τα σχέδια αφερεγγυότητας, με την πώληση όλων των περιουσιακών στοιχείων του ομίλου Herlitz σε ένα νέο ιδιοκτήτη, δεν θα ήταν δυνατή η αναδιάρθρωση. Υπήρξαν βέβαια προσφορές για την απόκτηση ορισμένων πεδίων δραστηριότητας και αποθεμάτων, όμως η τιμή των προσφορών δεν αντιστοιχούσε στην αξία εκκαθάρισης. Γι' αυτό, η πλέον συμφέρουσα λύση για τους πιστωτές έγκειτο στην αναδιάρθρωση και τη διάσωση της επιχείρησης μέσω ενός σχεδίου αφερεγγυότητας.
- δ) Απόφαση για την κίνηση διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ
- (50) Τρεις λόγοι ήταν καθοριστικοί για την απόφαση της Επιτροπής στις 19 Φεβρουαρίου 2003 για την κίνηση διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, οι οποίοι προέκυψαν από την εξέταση της συμμόρφωσης των μέτρων με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ⁽¹⁰⁾ (εφεξής «κατευθυντήριες γραμμές»).
- (51) Πρώτον, η Επιτροπή έκρινε ότι το δάνειο που χορήγησε η ILB στη Herlitz PBS AG περιείχε στοιχεία κρατικής ενίσχυσης στο πνεύμα του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, τα οποία έπρεπε να εξεταστούν πιο προσεκτικά. Η Γερμανία δεν υπέβαλε επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση της ενίσχυσης με τις κατευθυντήριες γραμμές, ώστε να προκύπτει ο πραγματικός δικαιούχος της ενίσχυσης.
- (52) Δεύτερον, η Επιτροπή έθεσε το ερώτημα αν η παραίτηση από απαιτήσεις εκ μέρους πολλών δημόσιων πιστωτών (φορολογικές αρχές, ομοσπονδιακή υπηρεσία εργασίας, αρχές κοινωνικής ασφάλισης και οικονομικές αρχές) που περιέχονται στα σχέδια αφερεγγυότητας μπορεί να θεωρηθεί ενίσχυση.
- (53) Τρίτον, η Επιτροπή είχε αμφιβολίες, όσον αφορά τη χρήση από τον όμιλο Herlitz του οικοπέδου στο Berlin-Tegel που ανήκε στο ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου, για το κατά πόσον η σύμβαση μίσθωσης συνάφθηκε με τους ισχύοντες όρους της αγοράς. Επειδή από τη σύναψη της σύμβασης πέρασαν περισσότερα από δέκα χρόνια, η σύμβαση μίσθωσης θεωρήθηκε ως υφιστάμενη ενίσχυση. Ωστόσο, η Επιτροπή κατέληξε στην άποψη ότι η παραίτηση του ομόσπονδου κρατιδίου του Βερολίνου από τα μισθώματα και το γεγονός της μη αύξησης των μισθωμάτων, μπορούν να αποτελέσουν μορφή νέων ενισχύσεων. Επίσης, ενδέχεται η χορήγηση ενός άτοκου δανείου ύψους 6 εκατ. DEM από το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου και η εν συνεχεία παραίτηση από αυτό να αποτελούν κρατικές ενισχύσεις.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (54) Ο μόνος ενδιαφερόμενος που υπέβαλε σχόλιο ως προς την απόφαση για την κίνηση διαδικασίας επίσημης εξέτασης, ήταν η Herlitz PBS AG, εξ ονόματος του δικαιούχου, του ομίλου Herlitz. Η Herlitz PBS AG συμφωνούσε με την ενδελεχή εξέταση της υπόθεσης σχετικά με τον ισχυρισμό χορήγησης παράνομων ενισχύσεων. Ενημέρωσε την Επιτροπή ότι υπέβαλε στις αρχές όλα τα σχετικά έγγραφα.
- (55) Ως προς το δάνειο διάσωσης, η Herlitz PBS AG ανέφερε ότι έχει αποπληρωθεί και ότι πληροί τους όρους χορήγησης ενισχύσεων. Ως προς την παραίτηση από απαιτήσεις στο πλαίσιο των σχεδίων αφερεγγυότητας, ανέφερε ότι οι δημόσιοι πιστωτές συμπεριφέρθηκαν ως ιδιώτες πιστωτές και ότι οι απαιτήσεις από τις οποίες υπήρξε παραίτηση ήταν άνευ αξίας. Επεσήμανε ότι οι πιστωτές συμφώνησαν ομόφωνα με τα σχέδια αφερεγγυότητας. Κατά την άποψη της Herlitz PBS AG, όλες οι παραίτησεις από απαιτήσεις, οι οποίες κριθήκαν από την Επιτροπή ως στοιχεία ενίσχυσης, πρέπει να θεωρηθούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, ως ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Τέλος, για την αποφυγή επαναλήψεων, συμμερίσθηκε τη νομική ερμηνεία που υπέβαλε η Γερμανία.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

- (56) Στην απάντησή της στην κίνηση επίσημης διαδικασίας εξέτασης, η Γερμανία ανέφερε ότι μόνο το δάνειο διάσωσης που χορηγεί η ILB μπορεί να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση η οποία συμβιβάζεται με τη λειτουργία της κοινής αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.
- (57) Τα λοιπά μέτρα, και ιδίως οι παρατηρήσεις από απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας, δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Στη διαδικασία αφερεγγυότητας οι δημόσιοι πιστωτές παρατηρήθηκαν από αξιώσεις άνευ αξίας και οι ενέργειές τους συμβιβάζονταν με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Εάν ορισμένα από τα λοιπά μέτρα αποτελούν κρατικές ενισχύσεις, θα μπορούσαν να εγκριθούν ως ενισχύσεις αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

1. Παρατηρήσεις σχετικά με το δάνειο διάσωσης

- (58) Η Γερμανία επισήμανε ότι η απόφαση της 10ης Μαΐου 2002 για τη χορήγηση του δανείου διάσωσης προηγήθηκε της τελικής έγκρισης του σχεδίου αφερεγγυότητας στις 15 Ιουνίου 2002. Το ότι το δάνειο καταβλήθηκε μόλις στις 24 Ιουλίου 2002, οφειλόταν σε ορισμένα «ανοικτά θέματα» τα οποία κατέστη δυνατόν να επιλυθούν από κοινού με την ILB στις 24 Ιουλίου 2002. Για την περίοδο από τη σύναψη της σύμβασης έως την καταβολή του δανείου, το εν λόγω δάνειο εξασφάλισε μεν την απαιτούμενη ρευστότητα της Herlitz PBS AG, δεν επαρκούσε ωστόσο για την κάλυψη των υψηλών αναγκών σε ρευστό τον Αύγουστο του 2003 λόγω της έναρξης του σχολικού έτους.
- (59) Το δάνειο διάσωσης ήταν αναγκαίο για να καλυφθεί η περίοδος έως την έγκριση των σχεδίων αφερεγγυότητας. Κατά την άποψη της Γερμανίας, το δάνειο αυτό περιορίστηκε στο ελάχιστο, πράγμα που αποδεικνύεται από την πολύ χαμηλή ρευστότητα της Herlitz PBS AG κατά την περίοδο από τον Αύγουστο έως το Δεκέμβριο του 2002.
- (60) Η Γερμανία πιστεύει ότι ο δικαιούχος του δανείου διάσωσης δεν ήταν η FOP, αλλά η Herlitz PBS AG. Πρώτον, η σύμβαση πίστωσης της 10ης Μαΐου 2002 συνήφθη μεταξύ του σύνδικου πτώχευσης και της Herlitz PBS AG· δεύτερον, η FOP δεν μπορεί επίσης να θεωρηθεί ως ντε φάκτο δικαιούχος, εφόσον εισέπραξε μόνο οφειλόμενα ποσά σύμφωνα με τη σύμβαση προμήθειας που έχει συνάψει με την Herlitz PBS AG.

2. Παρατηρήσεις σχετικά με την αναδιάρθρωση μέσω σχεδίων αφερεγγυότητας

- (61) Η Γερμανία ισχυρίζεται ότι η παραίτηση από απαιτήσεις ορισμένων δημόσιων πιστωτών δεν είχε ως συνέπεια απώλεια εσόδων από το κράτος, επειδή οι απαιτήσεις αυτές ήταν άνευ αξίας. Τα ενεργητικά της Herlitz AG και της Herlitz PBS AG επαρκούσαν μόνο για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις πιστωτών με δικαίωμα διαχωρισμού. Οι δημόσιοι πιστωτές που δεν ανήκαν στην ομάδα αυτή δεν είχαν καμία εξασφάλιση ή είχαν απλώς μια δευτερεύουσα έγγαιο οφειλή.
- (62) Σε περίπτωση εκκαθάρισης, οι δημόσιοι πιστωτές, ακόμη και όσοι έχουν μια δευτερεύουσα έγγαιο οφειλή, δεν λαμβάνουν κανένα ποσό ή λαμβάνουν μόνο ένα μικρό ποσό. Σύμφωνα με την παράγραφο 168 της απόφασης του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση T-152/99 (HAMSΑ κατά Επιτροπής) ⁽¹⁾, το γεγονός ότι ένας δανειστής δέχεται να παρατηθεί από την ικανοποίηση σημαντικού μέρους των εγχειρογράφων απαιτήσεών του οι οποίες σε περίπτωση εκκαθάρισης δεν έχουν αξία, δεν συνιστά πραγματική θυσία.

⁽¹⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 11ης Ιουλίου 2002 στην υπόθεση T-152/99, Hijos de Andrés Molina SA (HAMSΑ) κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 2002, σ. II-3049.

- (63) Κατά την άποψη της Γερμανίας, η παραίτηση από τις απαιτήσεις ενός δημόσιου πιστωτή δεν αποτελεί ούτε υπηρεσία ούτε χρηματικό πλεονέκτημα. Δεδομένου ότι η Herlitz AG και η Herlitz PBS AG ήταν αφερέγγυες, τα περιουσιακά τους στοιχεία δεν θα επαρκούσαν σε περίπτωση εκκαθάρισης για την πληρωμή ενός ποσοστού στους δημόσιους πιστωτές. Συνεπώς, η Herlitz AG και η Herlitz PBS AG απαλλάχθηκαν κανονικά από την απαίτηση αυτή μέσω της διαδικασίας αφερεγγυότητας.
- (64) Ωστόσο, εάν η παραίτηση των δημόσιων πιστωτών θεωρηθεί ως υπηρεσία, τότε θα υπήρχε αντιπαροχή εκ μέρους του ομίλου Herlitz υπό μορφή εσόδων από φόρους και εσόδων κοινωνικής ασφάλισης, τα οποία θα μπορούσαν να αναμένουν οι δημόσιοι πιστωτές από τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης.
- (65) Σύμφωνα με τη Γερμανία, οι παραίτησεις των δημόσιων πιστωτών από τις απαιτήσεις πρέπει να αναλυθούν με βάση την αρχή του ιδιώτη πιστωτή, η οποία αναπτύσσεται στην απόφαση HANSA. Κατόπιν, ο δημόσιος πιστωτής πρέπει να συγκριθεί με έναν ιδιώτη πιστωτή που βρίσκεται στην ίδια κατάσταση ή με έναν υποθετικό ιδιώτη πιστωτή.
- (66) Η Γερμανία πιστεύει ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας για τις δύο επιχειρήσεις του ομίλου Herlitz, οι δημόσιοι πιστωτές είναι οι δημόσιες τράπεζες, η οικονομική εφορία του Βερολίνου, ο ομοσπονδιακός οργανισμός απασχόλησης, το ταμείο υγειονομικής περίθαλψης, το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου κ.λπ., όπως π.χ. το κεντρικό τελωνείο και η οικονομική εφορία του Alfeld. Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-482/99 (Γαλλία κατά Επιτροπής)⁽¹²⁾, απαιτείται διεξοδική αξιολόγηση για να καθοριστούν οι παραίτησεις από απαιτήσεις που μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος.
- (67) Οι δημόσιες τράπεζες που χορηγούν τα κοινοπρακτικά δάνεια και τα κονδύλια πιστώσεων είναι η Landeshbank Berlin, η Bayerische Landesbank και η WestLB. Οι τράπεζες αυτές ενήργησαν ως ιδιώτες μέλη της κοινοπρακτικής ένωσης τραπεζών, πράγμα που προκύπτει από το γεγονός ότι η παραίτηση από τις απαιτήσεις στο πλαίσιο των σχεδίων αφερεγγυότητας πραγματοποιήθηκε συλλογικά από την κοινοπρακτική ένωση και όχι από μεμονωμένες τράπεζες. Επίσης, η παραίτηση από εγχειρόγραφες απαιτήσεις μεμονωμένων τραπεζών εκτός των σχεδίων αφερεγγυότητας πραγματοποιήθηκε τόσο από ιδιωτικές όσο και από δημόσιες τράπεζες.
- (68) Οι λόγοι της πλήρους παραίτησης των φορολογικών αρχών του ομόσπονδου κρατιδίου του Βερολίνου από τις απαιτήσεις για τις ομάδες HAG 3 και PBS 3 ήταν, σύμφωνα με τη Γερμανία, το γεγονός ότι οι φορολογικές αρχές ανέμεναν πλήρη αντιστάθμιση από τα μελλοντικά φορολογικά έσοδα από την Herlitz AG και την Herlitz PBS AG. Παρομοίως, η παραίτηση από απαιτήσεις του ομοσπονδιακού ιδρύματος εργασίας και των ταμείων ασθένειας από τον όμιλο PBS 3 αιτιολογήθηκαν με τα αναμενόμενα μελλοντικά έσοδα από τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Τα ίδια επιχειρήματα χρησιμοποιήθηκαν για την αιτιολόγηση της παραίτησης από απαιτήσεις του ομόσπονδου κρατιδίου του Βερολίνου και του ταμείου ακινήτων. Κατά την άποψη της Γερμανίας, τα αναμενόμενα μισθώματα του ομίλου Herlitz ήταν ο λόγος αυτής της παραίτησης για τον όμιλο PBS 3.
- (69) Η Γερμανία εκτιμά ότι η παραίτηση των δημόσιων πιστωτών από το 100 % των απαιτήσεών τους για τους ομίλους HAG 3 και PBS 3 αιτιολογήθηκε βάσει ορθολογικών κριτηρίων και δεν μπορεί να συγκριθεί με τη συμπεριφορά των άλλων ομάδων πιστωτών. Οι αιτίες της παραίτησής τους από το 100 % των απαιτήσεων ήταν τα μελλοντικά έσοδα από φόρους, εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και μισθώματα, τα οποία μπορούσαν να αναμένουν οι δημόσιοι πιστωτές με τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης. Σύμφωνα με τη Γερμανία, τα μελλοντικά έσοδα αποτελούν μια από τις σημαντικότερες αιτίες της παραίτησης ενός πιστωτή από τις απαιτήσεις του. Το γεγονός ότι οι δημόσιες αρχές είχαν περισσότερες πιθανότητες για μελλοντικά έσοδα από εισπράξεις από τον όμιλο Herlitz από ό,τι οι ιδιώτες πιστωτές, δικαιολογεί την παραίτησή τους από μεγαλύτερο μέρος απαιτήσεών.
- (70) Η Γερμανία δηλώνει ότι η διάκριση μεταξύ του ρόλου μιας δημόσιας αρχής και ενός δημόσιου επενδυτή ισχύει μόνο για τη σύγκριση με τη συμπεριφορά ενός ιδιώτη επενδυτή και όχι με εκείνη ενός ιδιώτη πιστωτή. Εάν οι δημόσιοι πιστωτές δεν μπορούν να λάβουν υπόψη τα μελλοντικά έσοδα κατά τη διαγραφή των οφειλών, θα δημιουργηθούν διακρίσεις μεταξύ πιστωτών και δεν θα είναι δυνατή η ουσιαστική σύγκρισή τους.

⁽¹²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση C-482/99, Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 2002, σ. I-4397.

- (71) Αναφερόμενη στη γνώμη του σύνδικου πτώχευσης, η Γερμανία επεσήμανε ότι χωρίς πλήρη παραίτηση από τις απαιτήσεις εκ μέρους του δημόσιου πιστωτή των ομάδων HAG 3 και PBS 3, οι πιστωτές δεν θα είχαν εγκρίνει τα σχέδια αφερεγγυότητας. Οι ιδιώτες πιστωτές ζητούσαν μεγαλύτερες θυσίες από τους δημόσιους πιστωτές επειδή η διατήρηση της επιχείρησης εξασφαλίζει εγγυημένα έσοδα στους περισσότερους δημόσιους πιστωτές, για τα οποία οι ιδιώτες πιστωτές δεν έχουν τις ίδιες εγγυήσεις. Η πλήρης παραίτηση αυτών των ομάδων πιστωτών από τις απαιτήσεις αιτιολογείται επίσης από το γεγονός ότι οι φορολογικές απαιτήσεις δεν είχαν καθοριστεί σαφώς τη στιγμή της συναίνεσης των πιστωτών και ότι μετά την άρση των ασαφειών αυτών ήταν δυνατή η έγκριση των σχεδίων.
- (72) Η Γερμανία τονίζει ότι οι δημόσιοι πιστωτές, οι οποίοι παραιτήθηκαν από ένα μέρος των απαιτήσεων τους για τους ομάδες HAG 2 και PBS 5, αντιμετώπιστηκαν στις ομάδες αυτές κατά τον ίδιο τρόπο με τους ιδιώτες πιστωτές. Στις ομάδες αυτές συγκεντρώθηκαν οι απαιτήσεις του Bundesanstalt für Arbeit, των ταμείων ασθένειας, του κεντρικού τελωνείου, της εφορίας του Alfeld, της εφορίας του Βερολίνου και του Liegenschaftsfonds.
- (73) Τέλος, η Γερμανία επισημαίνει ότι ακόμη και αν η Επιτροπή θεωρήσει ότι οι παρατήσεις από δημόσιες απαιτήσεις για την Herlitz AG ή την Herlitz PBS AG συνιστούσαν ενισχύσεις, τα μέτρα αυτά θα πληρούσαν τις προϋποθέσεις για την έγκριση ενισχύσεων αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ και με τις κατευθυντήριες γραμμές.
- (74) Οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές πληρούνται επειδή υπάρχει ένα πραγματικό και αποτελεσματικό πρόγραμμα αναδιάρθρωσης, αποκαθίσταται η βιωσιμότητα του ομίλου Herlitz, μειώνεται η παραγωγική ικανότητα και περιορίζονται στο ελάχιστο οι παρατήσεις από δημόσιες απαιτήσεις. Επιπλέον, ο όμιλος Herlitz δεν απέκτησε πλεονάζουσα ρευστότητα και δεν έλαβε στο παρελθόν ενίσχυση αναδιάρθρωσης ή ενίσχυση διάσωσης.

3. Παρατηρήσεις σχετικά με το ομόσπονδο κρατίδιο του Βερολίνου και το ταμείο ακινήτων

- (75) Όσον αφορά το εμπράγματο δικαίωμα στο οικόπεδο στο Berlin-Tegel, η Γερμανία υπέβαλε αποσπάσματα από τη συμφωνία που ορίζει το δικαίωμα αυτό. Το ταμείο ακινήτων δεν αύξησε το μίσθωμα διότι θεώρησε ότι η πώληση των κτισμάτων στην περιοχή Berlin-Tegel στην GGB δεν αποτελούσε τροποποίηση της εκμετάλλευσης του οικοπέδου που αντιτίθεται στα συμφέροντα του ιδιοκτήτη.
- (76) Όσον αφορά το δάνειο μετακόμισης, η Γερμανία δήλωσε ότι δεν γνωστοποιήθηκε η αναβολή της χορήγησης του εν λόγω δανείου επειδή το κρατίδιο του Βερολίνου συμπεριφέρθηκε ως ιδιώτης πιστωτής. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι η αναβολή της χορήγησης συνδυάστηκε με επιτόκιο, με αναγνώριση χρέους και με μίσθωμα για το ποσό των οφειλόμενων τόκων για το εμπράγματο δικαίωμα.

V. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Ύπαρξη ενίσχυσης

- (77) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και οι οποίες νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Σύμφωνα με τη νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων, το κριτήριο του επηρεασμού του εμπορίου πληρούται όταν η δικαιούχος επιχείρηση ασκεί οικονομική δραστηριότητα η οποία περιλαμβάνει εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (78) Τα προϊόντα του ομίλου Herlitz διατίθενται στην αγορά της Κοινότητας, όπου επικρατεί ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών μελών. Το δάνειο διάσωσης, το μεταβατικό δάνειο μετακόμισης και η παραίτηση από ορισμένες δημόσιες απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι μέτρα που λαμβάνονται από το κράτος ή με κρατικούς πόρους. Εάν δημιουργήσουν πλεονέκτημα, αυτό θα έχει ως συνέπεια στρέβλωση του ανταγωνισμού και επηρεασμό των εμπορικών συναλλαγών. Η ύπαρξη πλεονεκτηματος πρέπει να αξιολογείται βάσει των κριτηρίων του επενδυτή σε οικονομία αγοράς και του ιδιώτη πιστωτή.

- α) Τα «παλαιά μέτρα»
- (79) Στην απόφαση για την έναρξη της διαδικασίας διαπιστώθηκε ότι η χορήγηση του δανείου μετακόμισης το 1989 καλύπτονταν από την προθεσμία των δέκα ετών και ήταν υφιστάμενη ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο β) σημείο iv) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Ως εκ τούτου, δεν υπήρχε λόγος να εξεταστεί η χορήγηση του δανείου αυτού. Επιπλέον, κάθε στοιχείο της ενίσχυσης που θα μπορούσε να περιληφθεί στην προσφορά ενός οικοπέδου στον όμιλο Herlitz το 1989, δεν θα μπορούσε να ανακτηθεί σύμφωνα με το άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού.
- (80) Στην απόφαση για την έναρξη της διαδικασίας η Επιτροπή επισήμανε ότι η μη αύξηση του μισθώματος για το οικόπεδο στο Berlin-Tegel το 2002 μπορεί να αποτελεί κρατική ενίσχυση. Η υπόθεση αυτή απορρίφθηκε με βάση τις ρήτρες της σύμβασης σύστασης εμπράγματος δικαιώματος. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή, το μίσθωμα θα μπορούσε να αυξηθεί μόνο σε περίπτωση αλλαγής της χρήσης του οικοπέδου. Ωστόσο, αυτή η αλλαγή δεν έγινε εφόσον το οικόπεδο και τα κτίσματά του χρησιμοποιούνται πάντα για τους ίδιους σκοπούς. Η μοναδική αλλαγή είναι ότι τα κτίσματα που ανήκαν προηγουμένως στον όμιλο Herlitz τώρα ενοικιάζονται σε αυτόν.
- (81) Σχετικά με την αναβολή της χορήγησης του δανείου μετακόμισης το 1999, η Γερμανία δήλωσε ότι αυτό χορηγήθηκε με όρους της αγοράς. Η αναβολή πραγματοποιήθηκε σε μια περίοδο που ο όμιλος Herlitz δεν αντιμετώπιζε ακόμη δυσκολίες και το επιτόκιο ήταν μεγαλύτερο από το επιτόκιο αναφοράς. Ο τόκος ήταν εξασφαλισμένος και καταβαλλόταν τακτικά έως την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν θεωρεί την παράταση αυτή ως νέα ενίσχυση.
- β) Οι ενισχύσεις που περιέχει το δάνειο διάσωσης και η παραίτηση από απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας
- (82) Το δάνειο διάσωσης παρέχει πλεονεκτήματα στον όμιλο Herlitz, τα οποία δεν θα μπορούσε να αποκτήσει μια επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην αγορά. Η Γερμανία συμφωνεί με την άποψη αυτή. Όπως αποδεικνύεται παρακάτω, η υπερβολική παραίτηση από απαιτήσεις ορισμένων δημόσιων πιστωτών με τη βοήθεια δημόσιων πόρων αποτέλεσε πλεονέκτημα για τον όμιλο Herlitz. Συνεπώς πρόκειται για κρατικά μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

Δημόσιοι πιστωτές

- (83) Εξετάστηκε η περίπτωση κάθε πιστωτή για να διαπιστωθεί ποια μέτρα βασίζονται σε δημόσια κονδύλια και πρέπει να καταλογιστούν στο κράτος. Η ομάδα δημόσιων πιστωτών που κατάρτισε για το σκοπό αυτό η Επιτροπή ήταν μεγαλύτερη από εκείνη που υπέβαλε η Γερμανία. Εκτός από τις δημόσιες τράπεζες, την οικονομική εφορία του Βερολίνου, την οικονομική εφορία του Alfeld, το ομοσπονδιακό ίδρυμα εργασίας, τα ταμεία ασθενείας, το κρατίδιο του Βερολίνου, συμπεριλαμβανομένου του ταμείου ακινήτων και του κεντρικού τελωνείου, υπάρχουν άλλοι δύο δημόσιοι πιστωτές. Πρόκειται για την Pensionsversicherungsverein και την Berufsgenossenschaft (επαγγελματική ένωση).
- (84) Σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου περί βελτίωσης των επαγγελματικών συστημάτων ασφάλισης γήρατος (Gesetzes zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung)⁽¹³⁾ η Pensionssicherungsverein (ένωση αλληλασφαλιστικών εταιρειών) είναι αρμόδια για την ασφάλιση αφερεγγυότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφοι 1 και 2 του εν λόγω νόμου, όλοι οι εργοδότες οφείλουν να καταβάλλουν υποχρεωτικές εισφορές μέσω ενός «Ausgleichsfonds».
- (85) Σύμφωνα με το άρθρο 144 του SGB 7 (7ος τόμος του γερμανικού κώδικα κοινωνικής ασφάλισης) (υποχρεωτική ασφάλιση ατυχημάτων)⁽¹⁴⁾ η επαγγελματική ένωση είναι αρμόδια για την υποχρεωτική ασφάλιση ατυχημάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 150 παράγραφος 1 του SGB 7, όλοι οι εργοδότες οφείλουν να καταβάλλουν υποχρεωτικές εισφορές για το σκοπό αυτό.

⁽¹³⁾ Βλέπε Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung (BetrAVG) της 19ης Δεκεμβρίου 1974 (BGBl. I σ. 3610).

⁽¹⁴⁾ BGBl. 1996-I σ. 1254.

- (86) Η κατάσταση της Pensionssicherungsverein και της επαγγελματικής ένωσης (επαγγελματική ένωση) είναι αυτή που περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 58 της απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-379/98 (PreussenElektra) ⁽¹⁵⁾. Στην περίπτωση των ενώσεων αυτών, οι παραιτήσεις από απαιτήσεις δεν πραγματοποιήθηκαν απευθείας από το κράτος αλλά από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς τους οποίους έχει ορίσει ή ιδρύσει το κράτος. Αυτή η παραίτηση από απαιτήσεις αποτελεί παραίτηση από κρατικά έσοδα υπό μορφή υποχρεωτικών εισφορών σε ένα ταμείο που ορίζει το κράτος. Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-342/99 (Ισπανία κατά Επιτροπής) ⁽¹⁶⁾, αυτή η παραίτηση από απαιτήσεις καταλογίζεται επίσης στο κράτος, επειδή οι ανεξάρτητοι φορείς κοινωνικής ασφάλισης επιτηρούνται από το κράτος και χρηματοδοτούνται με υποχρεωτικές εισφορές των εργοδοτών.

Εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη πιστωτή

- (87) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽¹⁷⁾, η Επιτροπή πραγματοποίησε σύγκριση της πρακτικής των δημόσιων πιστωτών στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας του ομίλου Herlitz με τη συμπεριφορά των ιδιωτών πιστωτών. Δεδομένου ότι για κάθε δημόσιο πιστωτή υπήρχε ένας παρόμοιος ιδιώτης πιστωτής, δεν ήταν αναγκαία η σύγκριση με υποθετικό ιδιώτη πιστωτή.
- (88) Η αρχή του ιδιώτη πιστωτή τηρήθηκε στη διαδικασία αφερεγγυότητας των θυγατρικών εταιρειών του ομίλου Herlitz, δηλαδή της Diplomat, της HKV και της Susy, διότι όλοι οι πιστωτές έλαβαν ίσο μερίδιο από την πτωχευτική περιουσία. Η συμπεριφορά των ιδιωτών και των δημόσιων πιστωτών όσον αφορά τις υποχρεώσεις σχετικά με την πτωχευτική περιουσία ήταν παρόμοια επειδή ικανοποιήθηκαν πλήρως οι απαιτήσεις αυτές. Επίσης, όσον αφορά τις δευτερεύουσες απαιτήσεις, η αρχή τηρήθηκε, εφόσον όλοι οι δημόσιοι και ιδιώτες πιστωτές παραιτήθηκαν από αυτές.
- (89) Η σύγκριση μεταξύ των δευτερευόντων πιστωτών οδήγησε σε παρόμοιο αποτέλεσμα στη διαδικασία για την Herlitz AG και την Herlitz PBS AG. Οι περισσότερες ομάδες περιελάμβαναν πιστωτές της αυτής τάξης στη σειρά των απαιτήσεών τους, αλλά ορισμένοι πιστωτές με ίδια ή παρόμοια δικαιώματα κατατάχθηκαν σε διαφορετικές ομάδες. Κατά συνέπεια, η παραίτηση από τις απαιτήσεις των δημόσιων πιστωτών ήταν δυσανάλογη στις ομάδες πιστωτών HAG 3 και PBS 3. Για την ανάλυση σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή, με εξαίρεση αυτές τις δύο ομάδες, όλες οι άλλες ομάδες πιστωτών που ορίστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας αντιστοιχούσαν σε παρόμοιους πιστωτές.
- (90) Σύμφωνα με τη σκέψη 168 της απόφασης στην υπόθεση HAMSA, οι παράγοντες που καθορίζουν την ομοιότητα μεταξύ των πιστωτών είναι οι ακόλουθοι: η φύση και η έκταση των ασφαλειών, η ιδιότητα των δανειστών ως ενυπόθηκων, προνομιάχων ή εγχειρογράφων, η αξιολόγηση των πιθανοτήτων εξυγίανσης της επιχείρησης και το κέρδος που θα αποκόμιζε σε περίπτωση εκκαθάρισης. Βάσει των κριτηρίων αυτών οι πιστωτές των ομάδων HAG 3 και HAG 2 είναι παρόμοιοι και πρέπει να ταξινομηθούν σε μία ομάδα με το ίδιο δικαίωμα ικανοποίησης απαιτήσεων. Το ίδιο ισχύει για τους πιστωτές των ομάδων PBS 3 και PBS 5.
- (91) Οι πιστωτές των ομάδων αυτών είχαν ανασφάλιστες μη δευτερεύουσες απαιτήσεις, και δεν τους δόθηκαν προνόμια· σε περίπτωση εκκαθάρισης θα λάμβαναν ίσο μερίδιο ή απολύτως τίποτε. Η δευτερεύουσα έγχειος οφειλή του ταμείου ακινήτων δεν αποτελεί ασφάλεια σε μια διαδικασία αφερεγγυότητας, κατά την οποία η προτιμώμενη υποθήκη των τραπεζών και το δικαίωμα διαχωρισμού θα καλύπτονταν πλήρως από την αξία της ασφάλειας. Επιπλέον, όλοι οι πιστωτές της ομάδας αυτής είχαν κοινό συμφέρον να αποφύγουν την εκκαθάριση και να επιτύχουν ποσόστωση στο πλαίσιο μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας. Παρ' όλα αυτά, μόνο οι πιστωτές των ομάδων PDS 5 και HAG 2 έλαβαν ποσόστωση βάσει των υφιστάμενων απαιτήσεών του στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας.

⁽¹⁵⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 13ης Μαρτίου 2001 στην υπόθεση C-379/98, Preussen-Elektra AG κατά Schlesvag AG, παρισταμένων των: Windpark Reußenköge III GmbH και Land de Schleswig-Holstein (PreussenElektra), Συλλογή 2001, σ. I-2099, σκέψη 58.

⁽¹⁶⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 29ης Απριλίου 1999 στην υπόθεση C-342/96, Βασιλείο της Ισπανίας κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 1999, σ. I-2459, σκέψεις 5, 46.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε HAMSA κατά Επιτροπής, ανωτέρω, σκέψεις 167-170· Ισπανία κατά Επιτροπής, βλέπε ανωτέρω, σκέψη 46· απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 29ης Ιουνίου 1999 στην υπόθεση C-256/97, (Déménagement-Manutention Transport SA), Συλλογή 1999, σ. I-3913, σκέψη 24.

- (92) Αντίθετα με τους ισχυρισμούς της Γερμανίας, οι πιστωτές των ομάδων HAG 3 και PBS 3 δεν μπορούν να αναφέρουν τα μελλοντικά τους φορολογικά έσοδα και τα έσοδα κοινωνικών ασφαλίσεων για να αιτιολογήσουν μια σχετικά μεγαλύτερη παραίτηση από απαιτήσεις. Σύμφωνα με τη νομολογία του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ⁽¹⁸⁾, απαγορεύεται μια δημόσια αρχή να αποφασίσει, λαμβάνοντας υπόψη τα μελλοντικά της φορολογικά έσοδα και τα έσοδα κοινωνικών ασφαλίσεων, να παραιτηθεί από ένα ποσοστό των απαιτήσεων της έναντι ενός οφειλέτη. Εάν επιτρεπόταν τέτοιου είδους αιτιολόγηση, το αποτέλεσμα θα ήταν σύγχυση των αρμοδιοτήτων μιας δημόσιας αρχής και ενός επενδυτή.
- (93) Ο διαχωρισμός των ρόλων μιας δημόσιας αρχής και ενός επενδυτή ισχύει όχι μόνο για την αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς αλλά και για την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Σκοπός των δύο αρχών είναι ουσιαστικά να διαπιστωθεί εάν οι δημόσιοι και οι ιδιώτες επενδυτές συμπεριφέρονται κατά τον ίδιο τρόπο. Η αποτελεσματικότητα των δύο αρχών θα ελαττώνονταν εάν οι δημόσιες αρχές μπορούσαν να λάβουν υπόψη τα μελλοντικά τους έσοδα κατά τη λήψη των αποφάσεών τους όπως ένας επενδυτής. Η αφεργυότητα δημιουργεί μια ασυνήθιστη κατάσταση στην οποία οι προηγούμενες νόμιμες απαιτήσεις (φόροι και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης) μπορούν να συγκριθούν με αστικές απαιτήσεις ιδιωτών πιστωτών. Ωστόσο, μια τέτοια σύγκριση μπορεί να γίνει μόνο σε σχέση με το παρελθόν για τις υφιστάμενες απαιτήσεις.
- (94) Παρ' όλο που τα αναμενόμενα μελλοντικά έσοδα μπορούν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο σε μια απόφαση για παραίτηση από απαιτήσεις, αυτό δεν αποτελεί ωστόσο τη βασική εκτίμηση. Επίσης, το κράτος δεν επιβάλλει φόρους με σκοπό το κέρδος. Βάσει της λογικής του επιχειρήματος της Γερμανίας, οι ιδιώτες πιστωτές πρέπει να παραιτηθούν περισσότερο από τις απαιτήσεις τους απ' ό,τι οι δημόσιοι πιστωτές, επειδή οι παραίτησεις τους αυτές αφαιρούνται από τη φορολογική βάση. Επίσης, η Γερμανία δεν εξηγεί για ποιο λόγο σε άλλες ομάδες του ίδιου τύπου χορηγήθηκε ποσόστωση στους δημόσιους πιστωτές για το ίδιο είδος απαιτήσεων, αλλά όχι στις ομάδες HAG 3 και PBS 3. Για τον ίδιο λόγο, η δημόσια αλλά όχι νομική απαίτηση ασφαλισμένη με έγγιο οφειλή του ταμείου ακινήτων στην ομάδα PBS 3 δεν είναι επίσης δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο παραίτησης σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι οι ιδιωτικές ή δημόσιες απαιτήσεις της ομάδας PBS 5.
- (95) Τέλος, στη σκέψη 167 της απόφασης του στην υπόθεση HANSA, το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάνθηκε ότι παραχωρώντας διαγραφές χρεών, οι δημόσιοι οργανισμοί δεν όφειλαν να συμπεριφερθούν ως δημόσιοι επενδυτές των οποίων η επένδυση θα έπρεπε να παραβληθεί προς τη συμπεριφορά ενός ιδιώτη επενδυτή που επιδιώκει μια διαρθρωτική πολιτική, γενική ή κλαδική. Οι οργανισμοί αυτοί πρέπει στην πραγματικότητα να παραβληθούν προς ιδιώτη δανειστή ο οποίος προσπαθεί να επιτύχει την επιστροφή των οφειλομένων ποσών εκ μέρους οφειλέτη που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες. Αυτό δείχνει σαφώς ότι οι ιδιώτες και οι δημόσιοι πιστωτές έχουν ίδιο συμφέρον όσον αφορά την απόκτηση ποσόστωσης για τις υφιστάμενες απαιτήσεις του στο πλαίσιο της διαδικασίας αφεργυότητας.

Το ποσό της ενίσχυσης διάσωσης και αναδιάρθρωσης

- (96) Το ποσό της ενίσχυσης διάσωσης αντιστοιχεί στο δάνειο διάσωσης ύψους 963 855,42 ευρώ. Η ενίσχυση που χορηγείται στον όμιλο Herlitz με τη μορφή παραίτησης από απαιτήσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας αφεργυότητας αντιστοιχεί στην ποσοστιαία διαφορά μεταξύ της παραίτησης από απαιτήσεις εκ μέρους των δημόσιων πιστωτών των ομάδων PBS 3 και HAG 3 και της παραίτησης από απαιτήσεις των πιστωτών των ομάδων PBS 5 και HAG 2.
- (97) Στη διαδικασία αφεργυότητας για τη Herlitz AG ο δημόσιος πιστωτής της ομάδας HAG 3 δεν συμπεριφέρθηκε όπως οι παρόμοιοι ιδιώτες πιστωτές της ομάδας HAG 2. Κατά συνέπεια, η διαγραφή του χρέους εκ μέρους του αποτελεί κρατική ενίσχυση, της οποίας το ποσό είναι μεγαλύτερο από τη διαφορά μεταξύ του ποσοστού των απαιτήσεών του από τις οποίες παραιτήθηκε και του ποσοστού των ιδιωτικών απαιτήσεων που διαγράφηκαν. Αυτό οφείλεται π.χ. στο ότι οι ιδιώτες πιστωτές δεν θα είχαν πιθανώς παραιτηθεί από τις απαιτήσεις τους σε τέτοια έκταση αν οι δημόσιοι πιστωτές δεν είχαν παραιτηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό. Επίσης, μπορεί να έχει σημασία όχι μόνο το ποσοστό των απαιτήσεων που διαγράφηκαν αλλά και το απόλυτο ποσό που διαγράφηκε για κάθε ομάδα πιστωτών. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ποσό της ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει έως το 100 % της παραίτησης από τις απαιτήσεις. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση, δεν είναι αναγκαίο να υπολογιστεί το ακριβές ποσό, επειδή ακόμη και αν η ενίσχυση ανερχόταν στο 100 % της παραίτησης από τις απαιτήσεις, θα ήταν συμβατή ούτως ή άλλως με τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

⁽¹⁸⁾ Βλέπε απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 6ης Μαρτίου 2003 στις συναφείς υποθέσεις T-228/99 και T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 2003, σ. II-435, σκέψη 272· απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 28ης Ιανουαρίου 2003 στην υπόθεση C-334/99, Deutschland κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-1139 σκέψη 134· απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 14ης Σεπτεμβρίου 1994 στις συναφείς υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Βασιλεία της Ισπανίας κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 22.

- (98) Το ίδιο ισχύει για την κρατική ενίσχυση στη διαδικασία αφερεγγυότητας για τη Herlitz PBS AG, η οποία προκύπτει από το διαφορετικό ποσοστό των παραιτήσεων από απαιτήσεις στην ομάδα PBS 3 και των παρόμοιων ιδιωτών πιστωτών στην ομάδα PBS 5.

2. Αξιολόγηση σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές

- (99) Το δάνειο διάσωσης και η δυσανάλογη παράτηση από απαιτήσεις ευνόησαν τον όμιλο Herlitz, μειώνοντας τα έξοδα με τα οποία θα είχε κανονικά επιβαρυνθεί και διευκολύνοντας έτσι την αναδιάρθρωσή του. Η Επιτροπή πρέπει συνεπώς να εξετάσει αν τα μέτρα αυτά είναι συμβατά με τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

- (100) Επειδή οι ενισχύσεις δεν χορηγήθηκαν στο πλαίσιο μιας ρύθμισης που ενέκρινε η Επιτροπή, πρέπει να θεωρηθούν ως ενισχύσεις ad-hoc. Στο άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ ορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να συμβιβάζεται ή να δύναται να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται μια ενίσχυση με τη λειτουργία της κοινής αγοράς. Το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ αφορά την προκειμένη περίπτωση, εφόσον ο σκοπός της ενίσχυσης ήταν η διάσωση και η αναδιάρθρωση του δικαιούχου και δεν έγινε επίκληση εξαίρεσης ούτε θα μπορούσε να εφαρμοστεί καμία άλλη εξαίρεση που αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ.

- (101) Η Επιτροπή ορίζει στις κατευθυντήριες γραμμές τους όρους θετικής άσκησης της διακριτικής της ευχέρειας σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Δεδομένου ότι από τις πληροφορίες που υπέβαλε η Γερμανία προκύπτει ότι το σύνολο των προς αξιολόγηση ενισχύσεων χορηγήθηκε μετά την έναρξη της ισχύος των κατευθυντήριων γραμμών, αυτές εφαρμόζονται στα εν λόγω μέτρα ⁽¹⁹⁾.

α) Δικαιούχοι

- (102) Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο δικαιούχος της συνολικής ενίσχυσης που εξετάζεται στην παρούσα διαδικασία είναι ολόκληρος ο όμιλος Herlitz και όχι μεμονωμένες επιχειρήσεις στο εσωτερικό του ομίλου αυτού. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από τη στενές σχέσεις που υπάρχουν στον όμιλο και από τη συστηματική κατανομή καθηκόντων και τη διανομή των στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ των δύο κύριων εταιρειών Herlitz AG και Herlitz PBS AG και των θυγατρικών τους.

- (103) Ο όμιλος Herlitz εισέρχεται στην αγορά ως μία και μόνο επιχείρηση. Για παράδειγμα, ο όμιλος Herlitz συνήψε τη συμφωνία για εμπράγματο δικαίωμα με το κρατίδιο του Βερολίνου για το οικόπεδο στο Berlin-Tegel, ενώ η καταχώριση και η παραίτηση από την απαίτηση μισθώματος έγινε στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας της Herlitz PBS AG. Εκτός αυτού, ο όμιλος Herlitz δημοσίευσε ενοποιημένους ετήσιους λογαριασμούς σύμφωνα με το άρθρο 290 του HGB (εμπορικός κώδικας). Επίσης οι πιστωτές αντιμετώπισαν τον όμιλο ως μία επιχείρηση όταν ενέκριναν συνολικά τα παράλληλα και συνδεδεμένα μεταξύ τους σχέδια αφερεγγυότητας για την Herlitz AG και την Herlitz PBS AG.

- (104) Η Herlitz AG, η Herlitz PBS AG και η FOP είναι εγκατεστημένες σε ενισχυόμενη περιοχή [Βερολίνο: στόχος 2 σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, Βραδεμβούργο σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ]. Ο όμιλος Herlitz δεν έλαβε καμία ενίσχυση αναδιάρθρωσης κατά τη δεκαετία που προηγήθηκε της διαδικασίας αφερεγγυότητας.

β) Μια επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσχέρειες

- (105) Στο τμήμα 2.1 των κατευθυντήριων γραμμών ορίζεται η επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσχέρειες. Ο όμιλος Herlitz μπορεί να θεωρηθεί ως επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσχέρειες σύμφωνα με το σημείο 5 στοιχείο α) των κατευθυντήριων γραμμών, δεδομένου ότι πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία, στην οποία κατά την περίοδο των δώδεκα μηνών από τις 31 Δεκεμβρίου 2000 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2001 απωλέστηκε πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Το ποσό του εγγεγραμμένου κεφαλαίου του ομίλου παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα:

⁽¹⁹⁾ Βλέπε σημείο 101 των κατευθυντήριων γραμμών.

Πίνακας 4

(σε εκατ. ευρώ)

	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001
Εγγεγραμμένο κεφάλαιο	94,8	94,8	94,8	46,5

Πηγή: Εκθέσεις του ομίλου Herlitz για τα έτη 1999 και 2001-2002.

- (106) Επιπλέον, ο όμιλος Herlitz αντιμετώπιζε δυσκολίες τουλάχιστον από τον Απρίλιο του 2002, και κατά την έννοια του σημείου 5 στοιχείο γ) των κατευθυντήριων γραμμών, διότι σύμφωνα με τα κριτήρια που προβλέπονται στη γερμανική νομοθεσία, πληρούσε τις προϋποθέσεις για συλλογικές διαδικασίες αφερεγγυότητας. Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 13, τον Απρίλιο του 2002 ζητήθηκε διαδικασία αφερεγγυότητας για πολλές κύριες επιχειρήσεις του ομίλου Herlitz.
- (107) Έτσι από τις 31 Δεκεμβρίου 2001 ο όμιλος Herlitz βρέθηκε σε δυσχέρειες, επειδή πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου του απώλεστηκε κατά τους δώδεκα μήνες πριν από την περίοδο αυτή. Ως επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσχέρειες, ο όμιλος Herlitz είναι επιλέξιμος τόσο για ενισχύσεις διάσωσης όσο και για ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

3. Αξιολόγηση του δανείου διάσωσης

- (108) Το δάνειο διάσωσης χορηγήθηκε από την ILB (τράπεζα επενδύσεων του Βραδεμβούργου), έναν οργανισμό που ιδρύθηκε το 1992 για να υποστηρίζει το ομόσπονδο κρατίδιο του Βραδεμβούργου στην προώθηση της βιομηχανίας. Δεν πρόκειται για εμπορική τράπεζα σύμφωνα με το γερμανικό εμπορικό κώδικα και η επιδίωξη κέρδους δεν είναι ο κύριος σκοπός των δραστηριοτήτων της. Ενεργεί ως τράπεζα ανάπτυξης των οικονομικών δομών του κρατιδίου του Βραδεμβούργου και οι δραστηριότητές της παρακολουθούνται στενά από τον υπουργό Οικονομίας του κρατιδίου αυτού. Συγκροτούνται επιτροπές προώθησης οι οποίες ασχολούνται με τα διάφορα σχέδια ⁽²⁰⁾. Για το λόγο αυτό η Επιτροπή εκτιμά ότι το μέτρο αυτό μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος.
- (109) Με το δάνειο διάσωσης παρέχονται στον όμιλο Herlitz πλεονεκτήματα τα οποία δεν θα είχε αποκτήσει μια επιχείρηση που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην αγορά. Επειδή η Γερμανία αναγνωρίζει το δάνειο αυτό ως ενίσχυση, δεν απαιτείται στην περίπτωση αυτή η εφαρμογή της βασικής αρχής του επενδυτή που δρα σε συνθήκες οικονομίας της αγοράς. Το δάνειο διάσωσης περιέχει συνεπώς στοιχεία κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και πρέπει να αξιολογηθεί ανάλογα. Στις κατευθυντήριες γραμμές αναφέρονται σαφείς προϋποθέσεις για τη χορήγηση τέτοιων ενισχύσεων.
- (110) Πρώτον, οι ενισχύσεις πρέπει να αποτελούνται από ενισχύσεις ρευστότητας υπό μορφή εγγύησης δανείου ή δανείου με τρέχον επιτόκιο. Το δάνειο διάσωσης πληροί την απαίτηση αυτή διότι το επιτόκιο του ήταν μεγαλύτερο από το επιτόκιο αναφοράς της Επιτροπής ⁽²¹⁾.
- (111) Δεύτερον, η ενίσχυση πρέπει να αιτιολογείται με την ύπαρξη σοβαρών κοινωνικών δυσκολιών και δεν πρέπει να έχει πολύ αρνητικές επιδράσεις στη βιομηχανία των άλλων κρατών μελών. Η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπόψη ότι ο όμιλος Herlitz είναι σημαντικός εργοδότης στις εν λόγω ενισχυόμενες περιοχές του Βερολίνου και του Βραδεμβούργου. Μια άμεση, άτακτη διαδικασία αφερεγγυότητας θα οδηγούσε σε σοβαρές κοινωνικές δυσκολίες. Για τη μεταβατική περίοδο του δανείου διάσωσης η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αρνητικές επιδράσεις στη βιομηχανία των άλλων κρατών μελών είναι περιορισμένη και όχι υπερβολική.
- (112) Τρίτον, η Γερμανία, παρ' όλο που δεν κοινοποίησε αρχικά στην Επιτροπή τη χορήγηση του δανείου διάσωσης, υπέβαλε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης αποδείξεις για την πλήρη εξόφληση του δανείου.

⁽²⁰⁾ Ιστοχώρος της ILB: www.ilb.de

⁽²¹⁾ Το επιτόκιο αναφοράς της Επιτροπής για τη Γερμανία ήταν 5,06 % από την 1η Ιανουαρίου 2002 και 4,8 % από την 1η Ιανουαρίου 2003, βλ. http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html

- (113) Τέταρτον, η ενίσχυση πρέπει να περιορίζεται στο ποσό το οποίο απαιτείται για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας της επιχείρησης. Κατά την άποψη της Επιτροπής, τηρείται η προϋπόθεση αυτή. Το δάνειο διάσωσης δεν χρησιμοποιήθηκε παρά μόνο όταν το δάνειο ρευστότητας δεν επαρκούσε πλέον για να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες ρευστότητας για τις παραδόσεις στην αρχή του σχολικού έτους το φθινόπωρο του 2002. Ακόμη και μετά τη χορήγηση του δανείου διάσωσης, η ρευστότητα της Herlitz PBS AG ήταν πολύ χαμηλή κατά την περίοδο από τον Αύγουστο έως το Δεκέμβριο του 2002.
- (114) Τέλος, η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί μόνο για την περίοδο που απαιτείται για την κατάρτιση ενός εφαρμόσιμου σχεδίου αναδιάρθρωσης. Η περίοδος αυτή δεν πρέπει να υπερβαίνει τους έξι μήνες, εκτός εξαιρετικών περιστάσεων. Στην προκειμένη περίπτωση η απόφαση για τη χορήγηση του δανείου διάσωσης λήφθηκε στις 10 Μαΐου 2002, ενώ το ποσό καταβλήθηκε πραγματικά στις 24 Ιουλίου 2002 και η εξόφληση έγινε έξι μήνες μετά την καταβολή του ποσού. Επιπλέον, το δάνειο εξοφλήθηκε πριν εκδώσει η Επιτροπή την απόφασή της σχετικά με τα μέτρα που προβλέπονται στο σχέδιο αφερεγγυότητας. Συνεπώς, το δάνειο διάσωσης πληροί τα κριτήρια των κατευθυντήριων γραμμών και θεωρείται ότι συμβιβάζεται με τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

4. Αναδιάρθρωση μέσω σχεδίων αφερεγγυότητας

α) Αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (115) Τα σχέδια αφερεγγυότητας που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας για τη Herlitz AG και τη Herlitz PBS AG προέβλεπαν τα ακόλουθα επιχειρησιακά μέτρα για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας του ομίλου: περιορισμός της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, πώληση χώρων που ανήκουν στην επιχείρηση, κλείσιμο θυγατρικών εταιρειών, βελτίωση των αρνητικών οικονομικών αποτελεσμάτων, μείωση και βελτιστοποίηση των δαπανών. Οι δραστηριότητες του ομίλου πρέπει να περιοριστούν στην ακόμη υγιή κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα.
- (116) Ο όμιλος Herlitz αναπτύχθηκε βάσει των δημοσιονομικών σχεδίων τα οποία ήταν μέρος του σχεδίου αφερεγγυότητας. Κατά τον τρόπο αυτό ο όμιλος πραγματοποίησε κατά τη χρήση 2003 κέρδος εκμετάλλευσης προ τόκων και πληρωμών χρηματοδότησης ύψους 7,2 εκατ. ευρώ και κύκλο εργασιών 346,6 εκατ. ευρώ. Επίσης, το 2003 η απόδοση των πωλήσεων προ δαπανών χρηματοδότησης ήταν 2 %, ποσοστό που αντιστοιχεί στο μέσο όρο του κλάδου αυτού. Το 2003 η λειτουργική ταμειακή ροή πριν από την αφαίρεση των δαπανών χρηματοδότησης ανερχόταν σε 14 εκατ. ευρώ περίπου.
- (117) Για το 2004 ο όμιλος Herlitz αναμένει κέρδη εκμετάλλευσης προ δαπανών χρηματοδότησης ύψους [5-10]* εκατ. ευρώ και απόδοση ⁽⁴⁾ (πωλήσεις, μεταβολές των αποθεμάτων τελικών προϊόντων) ύψους [250-300]* εκατ. ευρώ. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα απόδοση πωλήσεων προ δαπανών χρηματοδότησης ύψους [2-4]* %. Οι προσδοκίες του ομίλου Herlitz επιβεβαιώνονται από τις έως σήμερα εξελίξεις. Επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, τα σχέδια αφερεγγυότητας έθεσαν τις βάσεις για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας του ομίλου Herlitz.

β) Ενισχύσεις περιορισμένες στο ελάχιστο

- (118) Ήδη πριν από την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, ο όμιλος Herlitz είχε λάβει μέτρα αναδιάρθρωσης για τα οποία δαπανήθηκαν 20,6 εκατ. ευρώ περίπου, από τα οποία τα 9,3 εκατ. ευρώ αναλογούσαν σε αποζημιώσεις λόγω απολύσεων, τα 6,2 εκατ. ευρώ σε αποσβέσεις και απαξιώσεις και τα 5,1 εκατ. ευρώ σε έξοδα μετακόμισης, παύσης λειτουργίας και παροχής συμβουλών. Οι άμεσες δαπάνες των μέτρων αναδιάρθρωσης που ελήφθησαν στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας το 2003 ανήλθαν σε 6,9 εκατ. ευρώ (αποζημιώσεις λόγω απολύσεων και δαπάνες της διαδικασίας αφερεγγυότητας).
- (119) Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αναδιάρθρωσης καλύφθηκε από την επιχείρηση και τους πιστωτές της. Η συμμετοχή των μετόχων ήταν ότι δεν έλαβαν κανένα μέρος από το 1997. Οι θετικές ταμειακές ροές επανεπενδύθηκαν στον όμιλο. Στην αρχή της διαδικασίας αφερεγγυότητας ο τραπεζικός όμιλος χορήγησε στον όμιλο ένα «νέο» δάνειο διάσωσης ύψους 15 εκατ. ευρώ, το οποίο ανανεώθηκε δύο φορές και εξοφλήθηκε πλήρως στις 17 Νοεμβρίου 2003. Το δάνειο αυτό κάλυψε τις εποχιακές ανάγκες ρευστότητας του ομίλου και μπορούσε να χορηγηθεί εκ νέου τον Ιούνιο του 2004. Εκτός από το νέο δάνειο, οι τράπεζες παρέτειναν επίσης για ένα ακόμη έτος τη διάρκεια των πιστώσεων που διατηρήθηκαν, δηλαδή έως το Μάρτιο του 2004.

⁽⁴⁾ Παρόραμα.

(120) Λαμβάνοντας ως βάση τις δαπάνες αναδιάρθρωσης για την περίοδο έως την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, η ίδια συνεισφορά υπερβαίνει το 95 % του ποσού των 27,5 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, αν ληφθούν υπόψη όλες οι δαπάνες που συνδέονται άμεσα με τη διαδικασία αφερεγγυότητας, η συνεισφορά αυτή ανέρχεται στο 83,01 % του ποσού των 6,9 εκατ. ευρώ. Λόγω του μεγάλου ύψους της ίδιας συνεισφοράς και στις δύο περιπτώσεις, η ενίσχυση για αναδιάρθρωση περιορίστηκε στο ελάχιστο ποσό.

γ) *Αποφυγή αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού*

(121) Ο όμιλος Herlitz έλαβε τα ακόλουθα οριστικά αντισταθμιστικά μέτρα υπό μορφή περιορισμού της παραγωγικής ικανότητας: παύση λειτουργίας τριών μηχανών κατασκευής φακέλων· πώληση μηχανών και συσκευών εκτύπωσης όφσετ και μηχανής για το δίπλωμα πετσετών· εγκατάλειψη της παραγωγής με έγχυση· παύση της λειτουργίας ή πώληση θυγατρικών εταιρειών στην Πορτογαλία, στην Αυστρία και στη Γαλλία, μείωση της αποθηκευτικής ικανότητας και απόλυση 630 εργαζομένων.

(122) Κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης ο όμιλος απέκτησε τον έλεγχο της πρώην κοινής επιχείρησης eCom με [...] εκατ. ευρώ και της εταιρεία Mercoline με [...] εκατ. ευρώ· επίσης, επαναγόρασε ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού κατά την εκκαθάριση των θυγατρικών εταιρειών του για [...] εκατ. ευρώ. [Το άθροισμα των τριών ποσών που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο ανέρχεται σε 1–3 εκατ. ευρώ]. Τα ποσά που καταβλήθηκαν ήταν σχετικά μικρά, οι λειτουργίες των εταιρειών και των στοιχείων του ενεργητικού που αγοράστηκαν συμφωνούν με το στόχο της μείωσης των δαπανών, της επικέντρωσης στην κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα και στο στόχο της συγκέντρωσης των υλικοτεχνικών και διοικητικών λειτουργιών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί τις επενδύσεις αυτές αναγκαίες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας χωρίς αδικαιολόγητες στρέβλωση του ανταγωνισμού.

(123) Στις εν λόγω αγορές, όπου ο όμιλος Herlitz κατέχει μερίδιο [5-15 %]* στη Γερμανία και [3-17 %]* στην Κοινότητα, δεν υπάρχουν πλεονάζουσες παραγωγικές ικανότητες. Λόγω του μικρού μεριδίου αγοράς και του χαμηλού ποσού των κρατικών ενισχύσεων, οι συμπληρωματικές επενδύσεις που δεν οδηγούν σε αδικαιολόγητες στρεβλώσεις μπορούν να θεωρηθούν ως αναγκαίες. Επομένως, η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση πληροί τα κριτήρια των κατευθυντήριων γραμμών και συμβιβάζεται με τη λειτουργία της κοινής αγοράς.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

(124) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση διάσωσης και η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση πληρούν τις προϋποθέσεις των κατευθυντήριων γραμμών και συμβιβάζονται με τη λειτουργία της κοινής αγοράς,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση υπό μορφή ενίσχυσης διάσωσης και ενίσχυσης αναδιάρθρωσης που χορήγησε η Γερμανία στον όμιλο Herlitz συμβιβάζεται με τη λειτουργία της κοινής αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2004.

Για την Επιτροπή
Mario MONTI
Μέλος της Επιτροπής